

*Uczelnia Państwowa
im. Jana Grodka
w Sanoku*

INSTYTUT
Społeczno-Artystyczny
Zakład Pracy Socjalnej

Kierunek: Praca socjalna

Sanok

rok akademicki 2019/2020

I rok praca socjalna

1	Teoretyczne podstawy pracy socjalnej	Wykład/ ćwiczenia
2	Wprowadzenie do filozofii	Wykład
3	Antropologia kulturowa	Konwersatorium
4	Bezpieczeństwo i higiena pracy z podstawami ergonomii	Wykład
5	Biomedyczne podstawy rozwoju człowieka	Wykład
6	Prawo rodzinne i opiekuńcze	Wykład
7	Podstawy ekonomii	Wykład
8	Socjologia	Wykład/ ćwiczenia
9	Wprowadzenie do psychologii	Wykład/ ćwiczenia
10	Mikrostruktury społeczne	Wykład/ ćwiczenia
11	Metodyka pracy socjalnej	Wykład/ ćwiczenia
12	Język obcy	Ćwiczenia
13	Wolontariat	Wykład/ ćwiczenia
14	Elementy metodologii badań społecznych	Wykład/ ćwiczenia
15	Wybrane zagadnienia z patologii społecznej i profilaktyki	Wykład/ ćwiczenia
16	Prawne aspekty zabezpieczenia społecznego	Wykład/ ćwiczenia
17	Wybrane zagadnienia z pedagogiki specjalnej	Wykład/ ćwiczenia
18	Poradnictwo socjalne	Wykład/ ćwiczenia
19	Doradztwo i orientacja zawodowa	Wykład/ ćwiczenia

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Teoretyczne podstawy pracy socjalnej	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS 01.1.W PS 01.1.C	PS 01.1.W PS 01.1.C
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów, obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godz. – wykładach 30 godz. - ćwiczenia	15 godz. – wykładach 15 godz. - ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		2 pkt. - wykład 2 pkt. - ćwiczenia	3 pkt. - wykład 3 pkt. - ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Podstawowe kategorie charakteryzujące pracę socjalną, cele pracy socjalnej, metody oraz obszary jej funkcjonowania. Charakterystykę zawodu pracownika socjalnego, środowisk i problemów społecznych. Rozumienie dziejów pomocy społecznej i pracy socjalnej w kontekście historycznym; rozumienie roli pracownika socjalnego i pomocy społecznej w społeczeństwie; uczestniczenie w różnych formach opieki, pomocy i wsparcia; rozpoznawanie własnych ograniczeń w pracy z innymi; zapobieganie konfliktom i radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych; pomaganie innym.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład, rozmowa, samodzielna praca z literaturą, samodzielne opracowanie zagadnień	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład - Egzamin Ćwiczenia - Zaliczenie z oceną Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywna ocena z ćwiczeń Formy pomiaru/oceny pracy studenta: - egzamin - ocenianie ciągle	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		WYKŁAD - Ogólna charakterystyka pracy socjalnej - Praca socjalna a pomoc społeczna. - Cele i formy pracy socjalnej. - Praca socjalna a polityka społeczna - Problemy funkcjonowania społecznego. - Praca socjalna jako zawód – wartości zawodu i zasady profesjonalnej pracy socjalnej. - Metody pracy socjalnej – praca z jednostką, grupą i w środowisku. - Gdzie jest potrzebny pracownik socjalny? – charakterystyka zadań w różnych środowiskach społecznych. - Dzieje idei i problemów społecznych – historia biedy, strachu, śmierci. - Historia rodziny i starości. ĆWICZENIA - Geneza pomocy społecznej i pracy socjalnej w Polsce i na Zachodzie za szczególnym uwzględnieniem aktualnych tendencji - Zakres podmiotowy i przedmiotowy pomocy społecznej - Rozwiązania prawne dotyczące osób znajdujących się czasowo lub trwale w trudnej sytuacji życiowej – analiza ustawy o pomocy społecznej - Funkcjonowanie domów pomocy społecznej w aktualnej rzeczywistości - Rola organizacji pozarządowych na rzecz realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej - Umiejętności pracownika socjalnego - Wartości i dylematy etyczne w pracy socjalnej - Metodyka działania w pracy socjalnej - Metodyczne działania bezpośrednie - Pracownik socjalny wobec nowych wyzwań
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza - w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone - zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego Umiejętności - formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni - formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego - planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole - współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) Kompetencje społeczne - krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		- B.Dubois, K. Krogsrud Miley, Praca socjalna, Warszawa 1996, t.I-II - K.Frysztacki, K.Piątek (red.), Wielowymiarowość pracy socjalnej, Toruń 2002 J. Materne, Pedagogika socjalna, systematyzacja zagadnień i pojęć, Szczecin 1999. - A.Niesporek, K.Wódz (red.), Praca socjalna w Polsce, Katowice 1999 T. Pilch, D. Lalak, Elementarne pojęcia pedagogiki i pracy socjalnej. Warszawa 1999. - R.A.Skidmore, M.G.Thackeray, Wprowadzenie do pracy socjalnej, Warszawa 1996 - J.Szmagalski, Teoria pracy socjalnej a ideologia i polityka społeczna, Warszawa 1994 - K.Wódz, K.Piątek (red.), Socjologia i polityka społeczna a aktualne problemy pracy socjalnej. Dylematy teorii i praktyki społecznej, Toruń 2004

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Wprowadzenie do filozofii	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne PS.02.1.W	Studia niestacjonarne PS.02.1.W

4.	Język przedmiotu		Polski
5.	Typ przedmiotu		• obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,
6.	Rok studiów, semestr		I rok, semestr I
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu		Wykład
10.	Wymagania wstępne		Brak
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne
			30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne
			3 pkt. ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Głównym celem zajęć jest zapoznanie studentów z głównymi, klasycznymi zagadnieniami filozofii oraz z problemami filozoficznymi, które rodzi postęp cywilizacji techniczno-informatycznej. Na przykładach analizowane będą następujące kwestie: wartość i sens życia, typy wartości, eutanazja, aborcja, sprawiedliwy podział dóbr, szczęście i przyjemność, powinność moralna, wartość i cel historii
14.	Metody dydaktyczne		Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie bez oceny • eseje/ wypracowania • prace semestralne/ roczne/ dyplomowe • ocenianie ciągłe
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Wykład prezentuje przegląd głównych dyscyplin filozoficznych i ich problematyki, a następnie omawia dzieje filozofii zachodniej na przykładach jej wybranych wybitnych przedstawicieli. Są to: pierwsi filozofowie, Sokrates, Platon, Arystoteles, św. Augustyn, św. Tomasz z Akwinu, Kartezjusz, Spinoza, Kant, Hegel, Schopenhauer, Nietzsche, Kierkegaard. Wykład poświęca też wiele uwagi filozofii współczesnej i jej postaciom, aby wprowadzić studentów w bieżącą problematykę filozofii.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej • zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: W. Tatarkiewicz, Historia filozofii, Warszawa 2007; K. Solomon, N. Higgins, Krótka historia filozofii, Poznań 2000; F. McInerney, Wstęp do filozofii, Warszawa 2001; A. Kenny, Oksfordzka ilustrowana historia filozofii, Poznań 2002; R. Wiśniewski, Koncepcje i problemy filozofii zła, Toruń 2001; Literatura uzupełniająca: N. Ubaldo, Filozofia, Poznań 2004; J. Hołówka, Etyka w działaniu, Poznań 2005; L. Kołakowski, Czy diabeł może być zbawiony?, Warszawa 2002; D. Laertios, Żywoty i poglądy słynnych filozofów, Warszawa 2000; H. Jonas, Zasada odpowiedzialności, Poznań 2002.
-----	--	--

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Antropologia kulturowa	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	PS.03.1.K	
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów, obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Konwersatorium	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		2 pkt. ECTS studia stacjonarne	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Głównym celem zajęć jest zapoznanie studentów z dziejami, metodami i problematyką antropologii kulturowej. Na licznych – dawnych i nowszych przykładach – analizowane będą następujące kwestie: Europa a inne kultury; Istota kultury europejskiej; Relatywizm kulturowy; Problem inności i konfrontacji z innym; Ksenofobia i ksenofilia; Antropologia a tolerancja; Metody antropologii; Klasyczne teorie antropologiczne; Współczesna antropologia kulturowa i jej przedstawiciele	
14.	Metody dydaktyczne	- konsultacje (zarówno regularne, jak też organizowane w indywidualnych przypadkach) - rozmowa - dyskusja - samodzielna praca z literaturą	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie bez oceny - eseje - prace semestralne/ roczne - ocenianie ciągłe	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Konwersatorium obejmuje następujące zagadnienia: definicje antropologii i antropologii kulturowej, definicje kultury i cywilizacji, w tym obszerne charakterystyki kultury masowej i popularnej, przegląd nauk o kulturze, narodziny klasycznej antropologii,	

			konceptcje E. Tylora, F. Boasa, C. Levi-Straussa, R. Benedict, M. Mead, B. Malinowskiego, C. Geertza, zagadnienie relatywizmu kulturowego, ingerencji kulturowej, mieszanek cywilizacyjnych, ewaluacji kultur, powstawania cywilizacji światowej.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego
		Umiejętności	formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: K. Birket-Smith, Ścieżki kultury, Warszawa 1989; J. Gajda, Antropologia kulturowa, Gdańsk 2000; C. Geertz, Wiedza lokalna, Kraków 2006; C. Geertz, Interpretacja kultur, Kraków 2005; M. Czerwiński, Profile kultury, Warszawa 1985; Literatura uzupełniająca: E. Hall, Ukryty wymiar, Warszawa 2007; J. Huizinga, Homo ludens, Warszawa 1989; R. Girard, Koziół ofiarny, Gdańsk 2000; I. Baldwin (red.), Wstęp do kulturoznawstwa, Poznań 2007.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Bezpieczeństwo i higiena pracy z podstawami ergonomii	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		BHP.05.1.W	BHP.05.1.W
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Typ przedmiotu	Obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład	
10.	Wymagania wstępne	Znajomość zagadnień z zakresu problematyki społecznej i ergonomii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		15 godzin	15 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS	1 pkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Głównym celem zajęć jest przygotowanie studentów zarówno teoretyczne jak i praktyczne w zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, zapoznanie z podstawami ergonomii oraz bezpieczeństwem i higieną pracy w różnych formach aktywności (m.in. pracy przy komputerze), przedstawienie podstawowych praw i obowiązków pracownika, w tym obowiązków pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	
14.	Metody dydaktyczne	- wykład problemowy, - pokaz multimedialny - konsultacje	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie bez oceny Formy pomiaru/oceny pracy studenta mogą być następujące: - obecność na zajęciach, w przypadku nieobecności zaliczenie treści tematu zajęć, - przygotowanie wskazanych projektów na podane tematy z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy z ergonomią w formie pisemnej i prezentacji multimedialnych z podaniem przypisów i literatury
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		- Wykład – tematy: - Przedmiot i zadania ergonomii - Zewnętrzne czynniki ergonomiczne - Znaki stosowane w ramach BHP, udzielanie pierwszej pomocy - Dokumentacja z zakresu bhp prowadzona w zakładzie pracy przez Inspektora BHP - Niebezpieczne i szkodliwe czynniki dla zdrowia i życia związane z procesem oraz warunkami pracy - Fizjologia pracy człowieka, jego anatomia - Pracownicy na wózkach – ogólne zasady bezpieczeństwa - Praca przy komputerze, bezpieczne stanowisko komputerowe - Profilaktyczna ochrona zdrowia, choroby zawodowe - Szkolenie, środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze - Ochrona p. pożarowa – podstawowy sprzęt gaśniczy, zasady postępowania w razie pożaru oraz w przypadku innych zagrożeń - Zmiany chorobowe wywołane promieniami jonizującymi, skutki zdrowotne narażenia na pole elektromagnetyczne, zagrożenie radiacyjne
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej
		Umiejętności	formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatury podstawowa Bukała W., BHP w szkole, ODDK Sp. z o.o Gdańsk 2008. Ciborski P., Vademecum BHP w pytaniach i odpowiedziach, wyd. Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. Z.O.O., Gdańsk 2000. Flasiński M., Bezpieczeństwo pracy, prawne formy zapobiegania zagrożeniom, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Warszawa, 1989. Grzeszczyk M.R., Organizacji stanowisk pracy z komputerami. Poradnik. Warszawa 1994. Korecka D., Bezpieczeństwo pracy i ergonomia, CIOP, Warszawa 1997. Kowal E. Ekonomiczno-społeczne aspekty ergonomii, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2002. Krause M., Ergonomia. Praktyczna wiedza o pracującym człowieku i jego środowisku pracy. Katowice 1992. Kodeks pracy po zmianach z komentarzem ekspertów, Stan prawny na 1 stycznia 2012r./2013r. Liwo M., Nowosiadły E., Wpływ przepisów prawa pracy na bezpieczeństwo i ochronę pracy, red: A. Olak, I. Oleksiewicz, Bezpieczeństwo i zagrożenia współczesnego świata, Rzeszów 2008. Olszewski J., Podstawy ergonomii i fizjologii pracy, Akademia Ekonomiczna, Poznań 1993. Praca zbiorowa. Medycyna Pracy, Warszawa 1985. Literatury uzupełniająca Cardias E., Heimisch E., Umiejętność pożytecznego wykorzystania przerw w pracy, Komputer a zdrowie, Warszawa 1990r. Gajda M., Pracownicy na wózkach, Magazyn dla osób niepełnosprawnych, „Praca”, nr 4, maj-czerwiec 2007. Durnin J.V.G., Passmore R., Energetyka pracy i wypoczynku, Warszawa 1969. Kokota F. Choroby wewnętrzne, podręcznik akademicki tom 2. str.1342-1387, , wyd. VIII, Warszawa Kwaśniewska G., Wojnarska A., Aktualne problemy wsparcia społecznego osób niepełnosprawnych, Warszawa 2005.

		Lehmann G., Praktyczna fizjologia pracy, Warszawa 1960. Marzec S., Dobór oświetlenia przy pracy z komputerem, Ochrona Pracy, nr.9, z 1995r. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. (Dz. U. Nr. 75 poz. 690 z 2002 r. z późn. zm.). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10.09.1998 r. w sprawie wykazy prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet, (Dz. U. Nr. 114, z 1996 r., poz. 545, z późn. zm.). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy. (Dz. U. Nr. 109, poz. 704). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach (Dziennik Ustaw z dnia 19 sierpnia 2002 r., Nr 132, poz. 1115) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie sposobu dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób (Dziennik Ustaw z dnia 19 sierpnia 2002 r., Nr 132. poz. 1121) Skrętowicz B., Osoby niepełnosprawne w społeczeństwie Polskim, Kraków 2008. Szlązak J., Szlązak N., Bezpieczeństwo i higiena pracy, Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne AGH, Kraków, 2005 Trzeciak M., Elementy nauki o pracy. PWN, Warszawa 1977. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. O ochronie przeciwpożarowej Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, (Dz. U Nr 123. z dnia 9 października 1997 r., poz. 776, z późn. zm.). Wieczorek S., Bezpieczeństwo człowieka w świetle zagrożeń dnia codziennego, red: A. Olak, I. Oleksiewicz, Bezpieczeństwo i zagrożenia współczesnego świata, Rzeszów 2008. Wilfert S., Heimisch E., Ćwiczenia fizyczne przynoszące ulgę, Komputer a zdrowie, Warszawa 1990r.
--	--	--

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Biomedyczne podstawy rozwoju człowieka	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.04.1.W	PS.03.1.W
	Język przedmiotu	Polski	
	Typ przedmiotu	obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,	
	Rok studiów, semestr	I, semestr I	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	Wykład	
	Wymagania wstępne	Podstawowy zakres wiadomości z biologii człowieka	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godzin	15 godzin
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		3 punkty ECTS	3 punkty ECTS
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Treści programowe przedmiotu zawierają podstawowe informacje dotyczące medycznych aspektów rozwoju człowieka	
	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych	

	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie z oceną • Obecność na wykładach, • aktywna postawa studenta na zajęciach, • rozwiązywanie zadań tematycznych związanych z realizacją wykładów.
	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Treści merytoryczne poszczególnych wykładów: 1. Tworzenie się i budowa komórek rozrodczych. Etapy gametogenezy. 2. Podstawowe prawa genetyczne dotyczące sposobu determinowania cech organizmu ludzkiego. Rola czynnika genetycznego w procesie rozwoju biologicznego - prawidłowy kariotyp człowieka oraz najczęstsze anomalie genetyczne. 3. Charakterystyka okresów rozwojowych człowieka (okres wewnątrzmaciczny, noworodkowy, niemowlęcy, wczesnego dzieciństwa, przedszkolny, wczesnoszkolny, dojrzewania). 4. Czynniki wpływające na rozwój (determinanty genetyczne, właściwości śródmacicznego środowiska organizmu matki i jej metabolizmu, stymulatory rozwoju, modyfikatory naturalne i kulturowe). Dymorfizm cech związanych z płcią w reagowaniu na te czynniki. 5. Podstawowe odrębności anatomiczno-funkcjonalne organizmu dziecka. 6. Akceleracja rozwoju biologicznego oraz retardacja procesów rozwojowych. 7. Wybrane metody oceny rozwoju biologicznego dziecka (norma rozwojowa, wiek rozwojowy, metody oceny rozwoju somatycznego, zaburzenia rozwoju biologicznego). 8. Wybrane zagadnienia dotyczące żywienia dzieci i młodzieży w poszczególnych okresach rozwojowych. 9. Budowa i funkcje układu kostno-stawowo-mięśniowego. Kształtowanie się percepcji i postawy ciała w ontogenezie. Najczęstsze opóźnienia rozwojowe. 10. Odrębności anatomiczno-czynnościowe układu oddechowego i krążenia oraz przewodu pokarmowego u dzieci i dorosłych. 11. Właściwości układu nerwowego oraz jego najczęstsze zaburzenia czynnościowe u dzieci.
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu

	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1. Jaczewski A.: Biologiczne i medyczne podstawy rozwoju i wychowania. Podręcznik dla studentów uczelni pedagogicznych. Wyd. Akademickie „Żak”, Warszawa 2005. 2. Krawczyński M.: Propedeutyka w pediatrii. PZWL, Warszawa, 2009. 3. Jopkiewicz A., Suliga E.: Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania. Wyd. Instytut Technologii Eksploatacji w Radomiu. Radom 2008. 4. Świdarska M. (red.): Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania. Wyd. AHE, 2008. 5. Woynarowska B. (red.): Biomedyczne podstawy kształcenia i wychowania. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa, 2010 Literatura uzupełniająca: 1. Putz R., Pabst R.: Atlas anatomii człowieka Sobotty. t. I, II. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006. 2. Urbanowicz Z.: Podręczny słownik mianownictwa anatomicznego. Wyd. Czelej, Lublin 2004.
--	--	--

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Prawo rodzinne i opiekuńcze	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno – Artystyczny , Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.05.1.W	PS.04.1.W
	Język przedmiotu	Język polski	
	Typ przedmiotu	11. obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów	
	Rok studiów, semestr	Rok I, semestr I	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	wykład	
	Wymagania wstępne	Bez wymagań	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godzin	15 godzin
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		3 pkt ECTS.	3 pkt ECTS.
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Treści programowe przedmiotu zawierają podstawowe informacje dotyczące prawa rodzinnego i opiekuńczego	
	Metody dydaktyczne	Wykład problemowy , konsultacje regularne	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie z oceną • Obecność na wykładach, • aktywna postawa studenta na zajęciach, rozwiązywanie zadań tematycznych związanych z realizacją wykładów.	

	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Małżeństwo Wspólność ustawowa Zmiana lub wyłączenie wspólności majątkowej Ustanie wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa Ustanie małżeństwa Pokrewieństwo Rodzice i dzieci Obowiązek alimentacyjny Opieka nad małoletnim Opieka nad ubezwłasnowolnionym całkowicie .Pochodzenie dziecka , wstępna charakterystyka Dowody biologiczne w procesach dotyczących pochodzenia dziecka .Ustalenie ojcostwa, sądowe uznanie ojcostwa .Proces o ustalenie ojcostwa .Władza rodzicielska Wykonanie władzy rodzicielskiej i odpowiedzialność rodziców .Piecza zastępcza Przysposobienie .Obowiązek alimentacyjny .Opieka i kuratela Sposób realizacji: wykład , pogadanka
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej • zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej pracownika socjalnego, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura obowiązkowa: • Smoczyński T.(red), Komentarz do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, Warszawa 2011 • Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r., Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z dnia 5 marca 1964 r. Nr 9 ,poz. 180z dnia 1995r.) • Ustawa z dnia 19 grudnia 1975 r., o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U> z dnia 29 grudnia 1975 r., Nr 45 ,poz.234) Literatura uzupełniająca: Ustawa z dnia 25 lutego 1964 , Przepisy wprowadzające Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z dnia 5 marca 1964 r., poz.60 , Nr 9) Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. ., Nr 36 , poz.180 ze zmianami) Konwencja z dnia 20 . 11 1989 o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r., Nr 120, poz.562 ze zmianami) Ustawa z dnia 6.11 2008 r., o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., NE 220,poz. 1431) Ustawa z dnia 27.6.1950r ., o postępowaniu niespornym w sprawach rodzinnych oraz z zakresu kurateli (Dz. U., Nr 34, poz. 310 ze zmianami)

Lp.	Elementy składowe sylabusu		Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu		Podstawy ekonomii	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot		Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			PS.06.1.W	PS.05.1.W
4.	Język przedmiotu		polski	
5.	Typ przedmiotu		obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr		Rok I, semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot			
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot			
9.	Formuła przedmiotu		WYKŁAD	
10.	Wymagania wstępne		Brak wymagań	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			20 godzin	10 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			2 pkt ECTS	2 pkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Treści programowe przedmiotu zawierają podstawowe informacje dotyczące teorii ekonomicznych, prawa rynku i jego funkcjonowania w różnych systemach oraz roli państwa w działalności gospodarczej	
14.	Metody dydaktyczne		- Wykład problemowy - Pokaz multimedialny - Konsultacje regularne	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		zaliczenie (bez oceny) - po przeprowadzeniu wykładów	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<u>Tematyka wykładów:</u> - Polityczne, kulturowe i religijne tło powstawania teorii ekonomicznych. - Mikro i makro ekonomiczne podmioty – gospodarstwo domowe, przedsiębiorstwo, państwo. - Rola państwa w kontroli, koordynacji, promocji i regulacji działalności gospodarczej. - Prawa rynku – jego funkcjonowanie w systemach społecznych, politycznych i kulturowych. - Społeczna gospodarka rynkowa. - Budżet państwa – jego dochody i wydatki. - Konflikty przy podziale dochodu. - Procesy demograficzne a wytwarzanie i podział produktu krajowego brutto. - Inflacja. - Bezrobocie. - Cykl koniunkturalny	
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego - fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji - podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej pracownika socjalnego, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych	

		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii - brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego
5.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatura podstawowa:</u> - Milewski Roman, Kwiatkowski Eugeniusz (red.) (2010), „Podstawy ekonomii”; wyd. trzecie, PWN - Begg David, Fischer Stanley, Dornbusch Rudiger (2000), “Ekonomia – Mikroekonomia”; wyd. II zmienione, PWE 2000, Warszawa - Begg David, Fischer Stanley, Dornbusch Rudiger (1996), “Ekonomia – Makroekonomia”; wyd. II zmienione, PWE 1996, Warszawa <u>Literatura uzupełniająca:</u> - Biblioteka Studiów Przypadku z Ekonomii; autor dr Bogusław Czarny, http://ksap.gov.pl/BSP/ - Rekowski M. „Wprowadzenie do mikroekonomii”, AE- Poznań, Poznań 1996 N. Gregory Mankiw, Mark P. Taylor „Mikroekonomia”, PWE, Warszawa 2009 - Snowdown B., Vane H., Wynarczyk P. „Współczesne nurty ekonomii”, PWN, Warszawa 1998

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Socjologia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS 07.1.W - wykład, PS 07.1.C- ćwiczenie	PS 06.1.W – wykład
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Typ przedmiotu	- obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów, - obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, semestr I,	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godzin wykład, 30 godzin ćwiczenia	15 godzin wykład
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		2 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	3 pkt ECTS - wykład
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	przedmiot z grupy nauk społecznych, obejmuje zagadnienia z socjologii ogólnej	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład, rozmowa, samodzielna praca z literaturą, samodzielne opracowanie zagadnień	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Egzamin, zaliczenie bez oceny - wykład Zaliczenie z oceną - ćwiczenia Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest pozytywna ocena z ćwiczeń Formy pomiaru/oceny pracy studenta: - Egzamin z oceną , - obecność na zajęciach, - aktywny udział
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Czym jest socjologia? Teoria socjologiczna. 2. Metodologia socjologii. 3. Grupa społeczna i jej cechy. Typy grup. 4. Więź społeczna . 5. Kultura i cywilizacja. 6. Struktura społeczna. Sposoby zróżnicowania struktury. 7. Teorie konfliktu i stawianie się społeczeństwa. 8. Państwo i polityka. 9. Naród i grupy etniczne. 10. Mezostruktury: region, miasto, społeczność lokalna. 11. Globalizacja. 12. Tożsamość i procesy indywidualizacji.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych - formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: Szacka B., Wprowadzenie do socjologii, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008. Sztompka P., Socjologia. Analiza społeczeństwa, Wyd. Znak, Kraków 2002. Kosiński S. Socjologia ogólna. Zagadnienia podstawowe, PWN, Warszawa 1989. Goodman N., Wstęp do socjologii, Zysk i S-ka, Poznań 2001. Literatura uzupełniająca: Turowski J., Socjologia. Małe struktury społeczne, TN KUL, Lublin 1993. Sztompka P., Socjologia zmian społecznych, Wyd. Znak, Kraków 2005.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Wprowadzenie do psychologii	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno – Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

		PS.08.1.W, PS.08.1.C	PS.07.1.W, PS.07.1.C
	Język przedmiotu	Język polski	
	Typ przedmiotu	12. obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów, 13. obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,	
	Rok studiów, semestr	1 rok, I semestr,	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
	Wymagania wstępne	Wiedza na poziomie szkoły średniej	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godz. wykład 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład 10 godz. ćwiczenia
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		2 pkt. ECTS – wykład, 3 pkt. ECTS – ćwiczenia	3 pkt. ECTS – wykład, 3 pkt. ECTS
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Zapoznanie studentów z problematyką współczesnej psychologii. Zajęcia wprowadzają do dostrzegania, rozumienia i rozwiązywania podstawowych problemów związanych z funkcjonowaniem człowieka. • nabycie umiejętności korzystania z literatury psychologicznej • ćwiczenie umiejętności czytania ze zrozumieniem literatury naukowej, poznanie terminologii psychologicznej • nabycie umiejętności samodzielnego zdobywania informacji naukowych • nabycie umiejętności dyskusowania na tematy psychologiczne • orientacja w podstawowych kierunkach teoretycznych psychologii • poznanie praktycznych zastosowań psychologii	
	Metody dydaktyczne	Wykład, Pogadanka, dyskusja, metody aktywizujące: burza mózgów, metoda przypadków, praca w grupach, praca z książką.	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład: Zaliczenie z oceną Ćwiczenia: Zaliczenie z oceną Podstawą oceny zajęć jest: • obecność na • aktywność, • pozytywne zaliczenie testu przewidzianego na zakończenie semestru	

	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Treści wykładów 1. Psychologia jako nauka, regulacyjna definicja przedmiotu psychologii, podstawowe wzory i symbole, metody badawcze, rys historyczny psychologii, psychologiczne koncepcje człowieka 2. Podejście biologiczne: genetyka a zachowanie, neurony, hormony i przekaźniki nerwowe: szkic układu nerwowego, komunikacja w układzie nerwowym, przekaźniki chemiczne w układzie nerwowym, mózg, biologia pamięci, biologia snu i marzeń sennych, ocena podejścia biologicznego 3. Behawioryzm jako przykład zmiany przedmiotu badań oraz redukcjonizmu człowieka. Behawiorystyczna manipulacja człowiekiem. Podstawowe rodzaje uczenia się: wdrukowanie, warunkowanie klasyczne i instrumentalne. 4. Psychoanaliza jako przykład redukcjonizmu i zmiany przedmiotu badań w psychologii. 5. Psychologia humanistyczna jako reakcja na pomijanie przez poprzednie Kierunki podstawowych zagadnień egzystencjalnych. 6. Psychologia poznawcza jako przykład widzenia człowieka w nowych kategoriach jako układ przetwarzający informacje. 7. Problematyka emocji. Komponenty fizjologiczne i psychiczne emocji. Funkcja komunikacyjna i kontrolna emocji. 8. Znaczenie motywacji w kierowaniu zachowaniem celowym człowieka. Różne rodzaje motywacji w działaniu. Treści ćwiczeń: 1. Procesy poznawcze: wrażenia, spostrzeganie, wyobrażenia (rodzaje, różnice między spostrzeżeniami a wyobrażeniami), myślenie i język, uwaga, uczenie się, mechanizmy uczenia się. 2. Procesy emocjonalne i motywacyjne (definicja, komponenty procesu emocjonalnego, rodzaje emocji, znaczenie emocji w interakcji społecznej). 3. Pojęcie stresu psychologicznego (model stresu, sposoby radzenia sobie z sytuacją stresową, źródła obciążeń i wsparcia). 4. Inteligencja: uzdolnienia ogólne – pojęcie inteligencji. Rodzaje i przejawy zdolności i uzdolnień. Zdolności i uzdolnienia a osiągnięcia życiowe ludzi. Wpływ uczenia się na rozwój zdolności i inteligencji. 5. Temperament: mechanizmy, uwarunkowania i funkcje temperamentu. Temperament a zachowanie się w sytuacjach trudnych. 6. Osobowość: Pojęcie osobowości i elementy struktury osobowości – własności, poglądy, postawy, wartości i orientacje życiowe. Osobowość a samoregulacja i kontrola zachowania się. Obraz samego siebie a orientacje życiowe ludzi – postawy, przekonania, wartości, rozwój społeczno-moralny.
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej • zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego
Umiejętności		• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	
Kompetencje społeczne		• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu	

	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura do wykładów: Literatura zalecana: Tarvis, C., Psychologia. Podejścia oraz koncepcje, Warszawa 2008, Koziński, J., Koncepcje psychologiczne człowieka, Warszawa 1997 Stralau, J. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom I-III . Gdańsk: GWP 2000 (fragmenty) Literatura uzupełniająca: Aronson E., Wilson T., R. M. Akert, Psychologia społeczna – serce i umysł, Poznań 1997 Aronson, E., Człowiek istota społeczna, Warszawa 2004 Namysłowska I., (red), Psychiatria dzieci i młodzieży, Warszawa 2007 Eysenck, H., Eysenck, M. Podpatrywanie umysłu. Gdańsk 2003 Fontana D., Psychologia dla nauczycieli, Poznań 1998 Maruszewski, T., Psychologia poznawcza, Warszawa 1996 Nęcka, E., Inteligencja i procesy poznawcze, Kraków 1994
		Literatura do ćwiczeń: Literatura podstawowa: Spencer R., Psychologia współczesna - Lepiej, więcej, przystępniej, Gdańsk 2006 Stralau, J. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom I-III . Gdańsk: GWP 2000 (fragmenty) Zimbardo P., Psychologia i życie, przekł. E. Czerniawska, Warszawa 2001 (fragmenty). Literatura uzupełniająca: Aronson E., Wilson T., R. M. Akert, Psychologia społeczna – serce i umysł, Poznań 1997 Eysenck, H., Eysenck, M. Podpatrywanie umysłu. Gdańsk 2003 Koziński, J., Koncepcje psychologiczne człowieka, Warszawa 1997 Maruszewski, T., Psychologia poznawcza, Warszawa 1996 Nęcka, E., Inteligencja i procesy poznawcze, Kraków 1994 Schaffer H. R., Psychologia dziecka, Warszawa 2007 Sęk H., Psychologia kliniczna”, t.2, 2005 Strelau, J., Inteligencja człowieka, Warszawa 1997 Strelau, J., Psychologia różnic indywidualnych, Warszawa 2006 Strelau, J., Psychologia temperamentu, Warszawa 1998

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Mikrostruktury społeczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno – Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.09.1.W PS.09.1.C	PS.08.1.W
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Typ przedmiotu	• <u>obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów,</u> • <u>obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,</u>	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS - ćwiczenia	3 pkt ECTS – wykład

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Przedmiot z grupy nauk społecznych. Oprócz treści podstawowych obejmuje również zagadnienia z socjologii ogólnej.
14.	Metody dydaktyczne		Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja, samodzielna praca z literaturą, samodzielne opracowanie zagadnień
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Formy pomiaru/oceny pracy studenta: zaliczenie z oceną • Aktywność studenta, ocenianie ciągle • Przygotowanie prezentacji multimedialnej, referatu • Kolokwium
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<u>Tematyka wykładów:</u> 1. Człowiek istota społeczna. 2. Jednostka a społeczeństwo. Prawa osoby ludzkiej i dobro wspólne. 3. Osobowość społeczna a tożsamość. 4. Postawy. 5. Socjalizacja. 6. Teorie grupy społecznej. 7. Struktura grupy społecznej. 8. Typologia grup społecznych. 9. Teoria grupy odniesienia. 10. Teorie integracji i dezintegracji społecznej. <u>Tematyka ćwiczeń:</u> 1. Problem relacji jednostka – społeczeństwo 2. Osobowość, socjalizacja i postawy. 3. Podstawowe cechy małych grup społecznych. Wielkie a małe grupy społeczne, rola i znaczenie małych grup społecznych. 4. Klasyczne badania małych grup społecznych. 5. Orientacje teoretyczne w mikrosocjologii 6. Struktura grupy społecznej. 7. Typologie grup społecznych 8. Role społeczne. 9. Struktury socjometryczne, struktury komunikacyjne, struktura przywództwa. 10. Teoria grupy odniesienia. 11. Teoria integracji i dezintegracji społecznej. 12. Rodzina jako podstawowa mikrostruktura społeczna.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Aronson E. Człowiek istota społeczna, Warszawa 1995. Bauman Z. Globalizacja. Warszawa 2000. Bauman Z. Poniowoczesność jako źródło cierpień. Warszawa 2000. Goodman N. Wstęp do socjologii, Poznań 1997. Giddens A. Stanowienie społeczeństwa. Poznań 2003. Kłoskowska A. Socjologia kultury. PWN, Warszawa 1981. Kłoskowska A., Kultura masowa., Warszawa 1985. Krawczyk Z., Morawski W. (red.) Socjologia. Problemy podstawowe. Warszawa 1989, Malikowski M. Marczuk S. Socjologia ogólna. Wybór tekstów. t. I-II. Rzeszów 1991. Rybicki P. Struktura społecznego świata. Warszawa 1979. Szacki J. Historia myśli socjologicznej. T. I-II, Warszawa 1981. Sztompka P. Socjologia. Kraków 2002. Turowski J. Socjologia. Małe struktury społeczne. Lublin 1993. Turowski J.(red.), Socjologia. Wielkie struktury społeczne. Lublin 1994. Weber M. Klasy, stany, partie. w: Derczyński J., Szacki J. Socjologia. Wybór tekstów. Warszawa 1972, ss. 415-428. Znaniecki F. Ludzie terażniejsi a cywilizacja przyszłości. Warszawa 2001. Znaniecki F. Nauki o kulturze. Warszawa 1971.
-----	---	--

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Metodyka pracy socjalnej	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno – Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne PS.10.2.W, PS.10.2.C	Studia niestacjonarne PS.09.2.W, PS.09.2.C
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru/ów i roku studiów obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, semestr 2	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z zakresu teoretycznych podstaw pracy socjalnej oraz socjologii. Student dostrzega, analizuje i interpretuje różne zjawiska społeczne; wykorzystuje wiedzę socjologiczną oraz procedury badawcze do diagnozowania i wyjaśniania problemów współczesnego społeczeństwa.	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne 45 godz. wykład, 45 godz. ćwiczenia	Studia niestacjonarne 30 godz. wykład, 20 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne 3 pkt ECTS – wykład, 3 pkt ECTS – ćwiczenia	Studia niestacjonarne 3 pkt ECTS – wykład, 3 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Przedmiot z grupy nauk społecznych	

14.	Metody dydaktyczne	• Wykład z pokazem multimedialnym, • dyskusja, • analiza i interpretacja tekstów źródłowych, • praca w grupach, • analiza przypadków • Konsultacje indywidualne
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Egzamin - wykład, zaliczenie bez oceny • zaliczenie z oceną - ćwiczenia na podstawie ocen częściowych z: przygotowania prezentacji w grupach, przygotowania do zajęć oraz aktywności, obecność).

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	1. Geneza pomocy społecznej i pracy socjalnej w Polsce oraz w krajach zachodnich. Istota pracy socjalnej – jej cele i zadania. Podstawowe pojęcia z zakresu metodyki pracy socjalnej. Zasady stosowane w obszarze pracy socjalnej. 2. Odpowiedzialność etyczna pracownika socjalnego. Aksjologia pracy socjalnej - wartości pracy socjalnej. Kodeks etyczny pracowników socjalnych – podstawy teoretyczne i aplikacje do praktyki. 3. Podstawowe modele pomocy społecznej. Koncepcja rezydualna. Koncepcja instytucjonalna. 4. Praca socjalna i charytatywna. Ustalenia pojęciowe. Istota pracy charytatywnej. Sfera instytucjonalna pracy charytatywnej w Polsce. 5. Wolontariat. Definicja. Motywacje. Oczekiwania wolontariuszy. Rekrutacja kandydatów. Status wolontariatu w Polsce. 6. Społeczny i podmiotowy wymiar pracy socjalnej. Teoria i praktyka pracy socjalnej w środowisku lokalnym. 7. Podstawowe typologie metod pracy socjalnej. 8. Praca socjalna na rzecz dziecka i rodziny. Istota pracy socjalno-wychowawczej z rodziną. 9. Polityka prorodzinna a programy socjalnego i pedagogicznego wspierania rodziny. Koncepcje pracy socjalnej z rodziną w sytuacji przemocy. Ochrona praw dziecka w sytuacji przemocy. Diagnozowanie rodzin dysfunkcyjnych. 10. Współczesny system opieki nad dzieckiem i rodziną w Polsce. Kierunki rozwoju. Opieka nad dzieckiem i rodziną w krajach zachodnich. Organizacja opieki nad dziećmi i młodzieżą. Formy opieki dziennej nad dzieckiem. System wsparcia dziecka i rodziny. Opieka całkowita nad dziećmi i młodzieżą. Metody pracy socjalnej z rodziną. 11. Deprywacja społeczna a pomoc społeczna. Podstawowe cechy deprywacji społecznej. Modele. Natura. Deprywacja społeczna jako ekskluzja. Wersje problemu społecznego. Wyjaśnienie zjawiska. 12. Wykluczenie społeczne. Marginalizacja społeczna a praca socjalna. Inkluzja. Aktywizacja w pracy socjalnej. 13. Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach. 14. Konferencja grupy rodzinnej. 15. Dialog motywujący. 16. Coaching i mentoring w pracy socjalnej 17. Empowerment jako strategia pracy socjalnej 18. Metody dramowe w rozwiązywaniu problemów socjalnych 19. Dobór metod ze względu na rodzaj problemów socjalnych. Dobór metod ze względu na sytuację adresata lub grup docelowych 20. Streetworking w pracy socjalnej. <u>Tematyka ćwiczeń</u> 1. Istota polityki społecznej, podstawowe pojęcia, rozwój teorii oraz metodyki pracy socjalnej. 2. Profesjonalizm pracy socjalnej (wiedza, wartości, metody). 3. Metoda prowadzenia indywidualnych przypadków. 4. Metoda pracy socjalnej z grupa. 5. Metoda organizacji społeczności. 6. Metodyka działania w pracy socjalnej. 7. Zastosowanie metodyki działania do różnych pól aktywności. 8. Założenia wstępne. Faza wstępna. Analiza sytuacji. Definicje pojęć. Analiza terenu pracy. 9. Analiza placówki. Podopieczny – jednostka lub grupa – oraz zgłaszane życzenia. 10. Ocena. Cechy charakterystyczne oceny. Rodzaje ocen. Zawartość oceny – zmienne, punkty odniesienia niezbędne do wydawania ocen. 11. Umowa z podopiecznym/klientem. Kontrakt socjalny. 12. Metodyczne działanie bezpośrednie. Wyjaśnianie – wspieranie. Informowanie – postępowanie wychowawcze. Perswazja – wpływanie. Nadzorowanie – wpływanie przy użyciu autorytetu. Rozszerzanie kontaktów – tworzenie nowych możliwości. Strukturyzacja relacji w pracy z podopiecznym. 13. Metodyczne działanie pośrednie. Organizacja i dokumentacja pracy. Programowanie i planowanie metodycznych działań bezpośrednich. Działania metodyczne kierowane do otoczenia podopiecznego. Współpraca z innymi pracownikami socjalnymi. 14. Metodyczne działania na poziomie instytucji społecznych. 15. Ocena rezultatów. Zakończenie metodycznego działania. Różnorodne formy zakończenia metodycznego działania. Kontekst psychologiczny. Formy działania przygotowujące zakończenie. 16. Modele działań w pracy socjalnej i ich zastosowanie. 17. Projekty działań socjalnych. Projekt działania i jego funkcje. Struktura i etapy projektu. 18. Koncepcje pracy socjalnej z rodziną w sytuacji przemocy. Ochrona praw dziecka w sytuacji przemocy. Diagnozowanie rodzin dysfunkcyjnych.
-----	---	--

17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatura podstawowa:</u> 1. Kamiński T., <i>Praca socjalna i charytatywna</i>, Warszawa 2004. 2. Kantowicz E., <i>Elementy teorii i praktyki pracy socjalnej</i>, Olsztyn 2001. 3. Robertis de C., <i>Metodyka działania w pracy socjalnej</i>, Katowice 1998. 4. Robertis de C., Pascal H., <i>Postępowanie metodyczne w pracy socjalnej z grupami i ze społecznościami</i>, Katowice 1999. <u>Literatura uzupełniająca:</u> 1. Dwumiesięcznik IRSS w Warszawie pt. „Praca Socjalna”, www.irss.pl. 2. Kubicka H., <i>Bezdomność rodzin samotnych matek. Społeczno-wychowawcze aspekty zjawiska</i>, Łódź 2005. 3. Orłowska M., Malinowski L. (red.), <i>Praca socjalna – w poszukiwaniu metod i narzędzi</i>, Warszawa 2000. 4. Szluz B., <i>Świat społeczny bezdomnych kobiet</i>, Warszawa 2010.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Język obcy	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno – Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne JO.01.2.C, JO.01.3.C, JO.01.4.C, JO.01.5.C	Studia niestacjonarne JO.01.2.C, JO.01.3.C, JO.01.4.C, JO.01.5.C
4.	Język przedmiotu	Język angielski, język polski	
5.	Typ przedmiotu	przedmiot obowiązkowy, zakończony egzaminem	
6.	Rok studiów, semestr	rok I, II i III, semestry II, III, IV, V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	znajomość języka na poziomie B1 wg ESKOJ	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne II sem. – 30 godz., III sem. – 30 godz., IV sem. – 30 godz, V sem. - 30 godz	Studia niestacjonarne II sem. – 30 godz., III sem. – 30 godz., IV sem. – 30 godz, V sem. - 30 godz
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne 2 + 2 + 2 + 2= razem 8 pkt ECTS	Studia niestacjonarne 2 + 2 + 2 + 2= razem 8 pkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Język obcy nowożytny to przedmiot obowiązkowy na studiach stacjonarnych I stopnia. Treści programowe dostosowane są do poziomu uczestników zajęć i kierunku studiów szczególnie w zakresie słownictwa specjalistycznego charakterystycznego dla kierunku PRACA SOCJALNA	
14.	Metody dydaktyczne	Lektorat języka angielskiego realizowany jest w formie ćwiczeń praktycznych, podczas których studenci rozwijają głównie umiejętności komunikacyjne oraz znajomość słownictwa, w tym także słownictwa związanego ze specyfiką swojej specjalności. Oprócz pracy z tekstem stosowane są metody aktywizujące: dyskusja, symulacja, kwestionariusz, inscenizacja, metoda sytuacyjna. Liczba godzin zajęć: 2 godziny w tygodniu. Liczba tygodni: 60. Oprócz uczestniczenia w zajęciach studenci mogą korzystać z cotygodniowych konsultacji. W razie potrzeby organizowane są konsultacje dodatkowe.	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie z oceną Zaliczenie semestru: Warunkiem zaliczenia semestru jest systematyczne i aktywne uczestnictwo w zajęciach, wykonywanie prac domowych oraz uzyskanie pozytywnych ocen z pisemnych prac kontrolnych (2 prace w semestrze). Egzamin Zaliczenie przedmiotu: Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu po czterech semestrach lektoratu. Egzamin ma formę testu pisemnego obejmującego treści merytoryczne przewidziane w niniejszym sylabusie..
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Słownictwo: obszary tematyczne 2. Człowiek: osobowość i charakter, zdolności i predyspozycje, style życia, ambicje i osiągnięcia; małe dziecko, jego charakter i rozwój. 3. Życie rodzinne i towarzyskie: ważne wydarzenia i uroczystości, relacje z bliskimi i przyjaciółmi, przyjaźń, miłość, małżeństwo; samotność, lęk, wyobcowanie, wychowywanie dzieci. 4. Społeczeństwo: przestępczość, więzienie, wolność, zasady współżycia społecznego, subkultury i grupy społeczne. 5. Podróże: planowanie podróży, ekwipunek turysty, na lotnisku i na dworcu, sposoby podróżowania. 6. Środowisko: pogoda i klimat, oszczędzanie i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych. 7. Edukacja i kariera zawodowa: ścieżki kształcenia, wybór kariery, ubieganie się o pracę, prowadzenie własnej działalności; praca z małymi dziećmi. 8. Zdrowie: problemy zdrowotne, objawy choroby, wizyta u lekarza, dbałość o zdrowie i higienę. 9. Odżywianie: produkty żywnościowe, sposób przyrządzania posiłków, przepisy kulinarne. 10. Materiał gramatyczny: 11. czasy przeszłe i teraźniejsze, sposoby wyrażania przyszłości; czasowniki modalne; zdania warunkowe; 12. stopniowanie przymiotników i przysłówków; strona bierna; mowa zależna; phrasal verbs; 13. konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe/ Zdania współrzędnie złożone /Zdania podrzędnie złożone/a.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Podręcznikwiodący: AramintaCrace, Robin Wileman, <i>Language to Go</i> , Intermediate, Pearson Longman Materiałyuzupełniające: <i>English Grammar in Use</i> , Raymond Murphy, Cambridge University Press; poleconestronyinternetowe.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Wolontariat	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno- Artystyczny, Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.11.2.W, PS.11.2.C	PS.10.2.W, PS.10.2.C
	Język przedmiotu	Polski	
	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru	
	Rok studiów, semestr	I rok , II semestr	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		

Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
Formuła przedmiotu		Wykład Ćwiczenia
Wymagania wstępne		Bez wymagań
Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	
	Studia niestacjonarne	
Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	30 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	
	10 godz. wykład, 20 godz. ćwiczenia	
Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	
	Studia niestacjonarne	
Założenia i cele modułu/przedmiotu	1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia	
	1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia	
Założenia i cele modułu/przedmiotu		Przedmiot z grupy nauk społecznych
Metody dydaktyczne		14. wykład problemowy 15. dyskusja
Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie bez oceny - wykład Zaliczenie z oceną - ćwiczenia Aktywny udział w wykładzie, zaliczenie na podstawie referatu oraz obecności
Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Geneza wolontariatu w Polsce. 2. Działalność wolontariacka jako jedna z form wsparcia organizacji pozarządowych w środowisku lokalnym 3. Prawne aspekty działalności wolontariackiej 4. Prawne podstawy działalności opartej na wolontariacie 5. Wolontariat przez Internet 5. Praca społeczna wolontariuszy 6. Wolontariat jako działanie prospołeczne w obszarze pomocy społecznej i pracy socjalnej 7. Wolontariat w pomocy osobom zakażonym HIV i chorym na AIDS 8. Osobowość wolontariusza 9. Wolontariat jako postawa altruistyczna 10. Wybrane osobowościowe determinanty działań wolontariackich 11. Motywy pracy wolontariackiej 12. Wolontariat jako forma dążenia do samorozwoju 13. Wolontariat w służbie osobom niepełnosprawnym 14. Wolontariat w teorii i praktyce 15. Wolontariat hospicyjny 16. Podstawowe zasady pracy wolontariusza
Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji.
	Umiejętności	- komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii - posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego - współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
	Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - Odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego

	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: 1.Blicharz J., Uchla A., Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie . Komentarz., Wolters Kluwer, Kraków 2008 2.Maroń D., Wolontariat w trzecim sektorze, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2009 3.Tokarski Z., Wolontariat w Polsce. Raport z Badań w latach 2000 – 2003, WSHE, Łódź 2008 Literatura uzupełniająca: 1.Podręcznik koordynatora wolontariatu hospicyjnego , Fundacja Hospicyjna 2009 2.T. Kamiński , O ewolucji pomocy potrzebującym , Przyczynek do dziejów pracy socjalnej i charytatywnej „ Studia Gdańskie”t. III , 2000 r., 3.Górecki M. „ Wolontariat”(w;), Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej. Red. D. Lalak, T. Pilch, Warszawa 2004
--	--	---

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Elementy metodologii badań społecznych	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno- Artystyczny , Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.12.2.W, PS.12.2.C	PS.11.2.W, PS.11.2.C
	Język przedmiotu	Polski	
	Typ przedmiotu	Obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów	
	Rok studiów, semestr	I rok , II semestr	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	Wykład Ćwiczenia	
	Wymagania wstępne	Znajomość zagadnień z zakresu problematyki społecznej	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Grupa przedmiotów kierunkowych	
	Metody dydaktyczne	16. wykład problemowy, pokaz multimedialny 17. ćwiczenia (konwersatorium) realizowane z wykorzystaniem środków multimedialnych, pomocy dydaktycznych 18. konsultacje	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie z oceną - wykład - warunkiem zaliczenia wykładu jest: - obecność na zajęciach, w przypadku nieobecności zaliczenie treści tematu zajęć;; Zaliczenie z oceną - ćwiczenia - warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest: - zaliczenie kolokwium, - obecność na zajęciach w przypadku nieobecności zaliczenie treści tematu zajęć, - przygotowanie do każdego ćwiczenia praktycznych prac na podane tematy z zakresu prowadzonego przedmiotu	

	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		• Wykład – tematy: – Układ graficzny pracy licencjackiej według wytycznych – Konstrukcja pracy empirycznej - wprowadzenie, problematyka, pytania (hipotezy), metodologia (zmienne i narzędzia pomiaru, próba), prezentacja i analiza wyników, podsumowanie i wnioski. – Zasady cytowania literatury. – Problem badawczy i hipoteza badawcza. – Techniki metody sondażu: ankieta i wywiad – Rodzaje obserwacji. Techniki obserwacyjne. Warunki i zalety poprawnej obserwacji – Obserwacja w badaniach sondażowych – Wnioskowanie statystyczne. analiza statystyczna danych. – Metoda indywidualnych przypadków • Ćwiczenia – tematy: – Opracowania przeglądowe a badania empiryczne w naukach społecznych. – Zmienne niezależne, zależne i pośredniczące. – Metoda socjometryczna. Charakterystyka metody socjometrycznej. Techniki socjometryczne: technika moreno, technika „zgadnij kto?”, plebiscyt życzliwości i niechęci, technika szeregowania rangowego. – Techniki pozyskiwania danych w studiach empirycznych - wywiad środowiskowy, wywiad osobowy, Kategoryzacja – Metoda dialogowa (rozmowa). Warunki poprawności metody dialogowej. Techniki metody dialogowej. Błędy w stosowaniu metody dialogowej. – Analiza dokumentów, postępowanie paraeksperymentalne. Rodzaje dokumentów – Techniki analizy dokumentów. Analiza wytworów (wypracowań, dzienników, rysunków). – Opracowanie i analiza danych socjometrycznych. Ograniczenia poznawcze metody socjometrycznej. Skale postaw i ocen. Skala likerta, Rodzaje skal ocen i ich zastosowanie. Konstruowanie skal. – Elementarne statystyki opisowe - rozkład, średnia, odchylenie standardowe. Określanie istotności różnic między zbiorami i średnimi. Korelacje - zasady i rodzaje. – Próba samodzielnego formułowania problemów badawczych, hipotez oraz operacjonalizacji zmiennych – Efekty kształcenia - umiejętności i kompetencje: projektowania, wykonania i przygotowywania pracy badawczej.
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości
		Umiejętności	• komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego

	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa Brzeziński J.: Metodologia badań psychologicznych, Warszawa 2003. Brzeziński J., Elementy metodologii badań psychologicznych, Warszawa 1984. Czarnecki K., Czynniki i wyznaczniki różnicujące rozwój wiedzy uczniów młodszego wieku szkolnego, [w:] Czynniki różnicujące szansę..., Katowice 1988. Dutkiewicz W.: Podstawy metodologii badań – do pracy magisterskiej i licencjackiej z pedagogiki, Kielce 2001. Gnitecki J., Zarys metodologii badań w pedagogice empirycznej, Zielona Góra 1989. Hajduk E., Hipoteza w badaniach pedagogicznych, wydanie III uzupełnione, Zielona Góra 1993. Kamiński A., Metoda, technika, procedura badawcza, „Studia Pedagogiczne”, t. XIX, Wrocław 1970. Kamiński A., Metoda, technika, procedura badawcza w pedagogice empirycznej, [w:] Metodologia pedagogiki społecznej, praca zbiorowa pod kierunkiem naukowym R. Wroczyńskiego i T. Pilcha, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974. Kopaliński W., Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych, Warszawa 1968. Kujawiński J., Doskonalenie pracy lekcyjno-domowej w klasach początkowych, Warszawa 1990. Kreutz M., Metody współczesnej psychologii, Warszawa 1962. Krzysztofiak M., Liczby, tablice, wykresy, Warszawa 1971. Krzysztofszek Z., Uwarunkowania, założenia i metody badań pedagogicznych, Warszawa 1977. Lewowicki T., Czynniki różnicujące szansę edukacyjne dzieci w młodszym wieku szkolnym, [w:] Czynniki różnicujące szansę, Katowice 1988. 1985. Literatura uzupełniająca Łobocki M., Metody badań pedagogicznych, Warszawa 1978. Łobocki M.: Metody i techniki badań pedagogicznych, Kraków 2000. Muchnicka J., Metoda sondażu w pedagogice empirycznej, [w:] Metodologia pedagogiki społecznej, praca zbiorowa pod kierunkiem naukowym R. Wroczyńskiego i T. Pilcha, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974. Muszyński H., Wstęp do metodologii pedagogiki, Warszawa 1971. Nagajowa M., Kształtowanie języka ucznia w szkole podstawowej, Warszawa Niemierko B., Zagadnienia ogólne, [w:] ABC osiągnięć szkolnych, pod redakcją B. Niemierko, Warszawa 1975. Nowak S., Metodologia badań socjologicznych, Warszawa 1970. Nowak S., Metodologia badań społecznych, Warszawa 1985. Okoń W., Słownik pedagogiczny, Warszawa 1975. Pałka S., Pedagogiczne czynniki różnicujące szansę edukacyjne uczniów klas I-III, [w:] Czynniki różnicujące szansę..., Katowice 1988. Pilch T., Metodologia pedagogicznych badań środowiskowych, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. Pilch T., Organizacja procesu badawczego w pedagogicznych badaniach środowiskowych, [w:] Metodologia pedagogiki społecznej, praca zbiorowa pod kierunkiem naukowym R. Wroczyńskiego i T. Pilcha, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974. Pilch T. i Wujek T., Metody i techniki badań w pedagogice, [w:] Pedagogika, pod redakcją M. Godlewskiego, St. Krawcewicz, T. Wujka, Warszawa 1974.
--	--	---

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Wybrane zagadnienia z patologii społecznej i profilaktyki	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno – Artystyczny , Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		S.13.2.W, PS.13.2.C	PS.12.2.W, PS.12.2.C
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	19. obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, sem. II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		

8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot			
9.	Formuła przedmiotu		Wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne		Brak wymagań	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			30 godz. wykład, 35 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			2 pkt ECTS – wykład, 3 pkt ECTS – ćwiczenia	2 pkt ECTS – wykład, 3 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Grupa przedmiotów kierunkowych Celem przedmiotu jest przekazanie treści związanych z problematyką zjawisk patologicznych oraz działań profilaktycznych	
14.	Metody dydaktyczne		• Wykład z prezentacją multimedialną • ćwiczenia, • konsultacje • pogadanka , • przedstawienie referatów, • ciągłe ocenianie	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie z oceną • Przygotowanie referatu, • prezentacje multimedialne	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Wykład 1. Problematyka zjawisk patologicznych i uzależnień w literaturze przedmiotu w ujęciu interdyscyplinarnym 2. Psychospołeczne uwarunkowania patologii indywidualnych dzieci i młodzieży 3. Patologia cywilizacji konsumpcyjnej i choroby cywilizacyjne 4. Rodzina patologiczna i jej wpływ na zaburzenia zachowania dzieci i młodzieży 5. Podstawowych pojęć z zakresu profilaktyki społecznej, celów, poziomów i strategii profilaktyki społecznej 6. Wybranych teorii wyjaśniających etiologię i funkcje zachowań społecznie nieakceptowanych (teorii czynników ryzyka i czynników chroniących oraz interakcyjnej koncepcji zachowań dysfunkcyjnych) 7. Wybranych modelei przykładów działań profilaktycznych, mankamentów i słabych stron podejmowanych działań profilaktycznych 8. Założenia i standardy profesjonalnej profilaktyki, spełniającej wymagania współczesnego społeczeństwa Ćwiczenia 9. Problematyka zjawisk patologicznych i uzależnień w literaturze przedmiotu w ujęciu interdyscyplinarnym 10. Psychospołeczne uwarunkowania patologii indywidualnych dzieci i młodzieży 11. Patologia cywilizacji konsumpcyjnej i choroby cywilizacyjne 12. Rodzina patologiczna i jej wpływ na zaburzenia zachowania dzieci i młodzieży 13. Patologia zachowań dzieci i młodzieży w grupach społecznych	
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	
		Umiejętności	• posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)	
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	

1 9	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	1. Bielecka E. (red.) (2007) Profilaktyka i readaptacja społeczna. Białystok 2. Gaś Z. B. (2006) Profilaktyka w szkole. WSiP, Warszawa 3. Hawkins J. D. (1994) Podręcznik ewaluacji programów profilaktycznych. Warszawa-Olsztyn 4. Michel M. (2004) Profilaktyka w środowisku lokalnym. w: Urban B.: Profilaktyka społeczna i resocjalizacja młodzieży. Wydawnictwo Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Kardynała Augusta Hłonda. Mysłowice 5. Moczyłowska J., Pelszyńska I. Profilaktyka w szkole dla młodzieży niedostosowanej społecznie, Rzeszów 6. Pytka L. (2006) Pedagogika resocjalizacyjna. Wybrane zagadnienia teoretyczne diagnostyczne i metodyczne. Warszawa 7. Szpringer M. ((2004) Profilaktyka społeczna. Rodzina, szkoła, środowisko lokalne. Kielce
--------	--	---

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Prawne aspekty zabezpieczenia społecznego	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno– Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.14.2.W, PS.14.2.C	PS.13.2.W, PS.13.2.C
	Język przedmiotu	Język polski	
	Typ przedmiotu	Obowiązkowy przedmiot do zaliczenia semestru/roku studiów,	
	Rok studiów, semestr	Rok I, sem. II	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
	Wymagania wstępne	bez wymagań	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia	20 godz. wykład, 10 godz. ćwiczenia
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Grupa przedmiotów kierunkowych Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy na temat instytucji, prawa i świadczeń zabezpieczeń społecznych	
	Metody dydaktyczne	20. Wykład, dyskusja	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Egzamin , Zaliczenie bez oceny - wykład Zaliczenie z oceną -ćwiczenia przygotowanie referatu, aktywność na zajęciach	

	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		• Polityka rynku pracy • Instytucje rynku pracy • Publiczne służby zatrudnienia • Ochotnicze Hufce Pracy • Agencje zatrudniania • Dialog społeczny i partnerstwo na rynku pracy • Rejestracja bezrobotnych i poszukujących pracy oraz formy udzielania wsparcia • Usługi rynku pracy • Instrumenty rynku pracy • Świadczenia dla bezrobotnych • Podejmowanie pracy za granicą u pracodawców zagranicznych oraz wykonywanie pracy przez cudzoziemców w RP • Pracownicy publicznych służb zatrudnienia • Fundusz Pracy
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji • podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej pracownika socjalnego, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego • planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa Ustawa o rynku pracy i promocji zatrudnienia z 2011 r. Z. Góral, Ustawa o rynku pracy i promocji zatrudnienia , komentarz praktyczny , Warszawa 2011 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w Polsce . Narzędzia i instytucje , red . M . Bednarski, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych , Warszawa 1999 Andrycz J., Bernais J., Polityka rynku pracy w Polsce w świetle ustawodawstwa o zatrudnieniu w latach dziewięćdziesiątych (w:) Prawo pracy, ubezpieczenia społeczne , polityka społeczna , Wybrane zagadnienia , red. B.M. Cwiertniak , Opole 1998 Orzeczenie S N., IV CR 496/80, w. z 16.10 1980 r. PIZS 1982, nr 6 Orzeczenie NSA V SA 250/93 w. z. 19.101993 r., ONSA 1994 , poz.220 SN, II UKN 131.98 w. z. 15.07.1998 r., OSNAP 1999, poz.465 T.K, K. 30/99 , o .z, 11.07.20000 r., OTK 2000 , poz. 145 Literatura uzupełniająca; 1.Adamiak B, Glosa do wyroku NSA, OSP ,1996 2.Antonów K., Finansowe aspekty ubezpieczeń społecznych ,PIZS 2002 , nr 11 3.Glosa do uchwały SN., II PZP 1/91 , OSP 1992 , poz. 256 4. Glosa do wyroku NSA , II SA 1342/92, OSP 1994, poz.22 5.Kodeks pracy 6. Bińczycka – Majewska T., Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w Uni Europejskiej , Kraków 1999

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Wybrane zagadnienia z pedagogiki specjalnej	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno– Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.15.2.W, PS.15.2.C	PS.14.2.W, PS.14.2.C
4.	Język przedmiotu	polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku	

6.	Rok studiów, semestr		Rok I, sem. II
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu		Zajęcia dydaktyczne prowadzone w formie wykładu i ćwiczeń z wykorzystaniem środków multimedialnych
10.	Wymagania wstępne		brak
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	
		20 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	
		2 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	
		Studia niestacjonarne	
		2 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy zakresu pedagogiki specjalnej, podstawowych pojęć, definicji, celów oraz zadań, a także przedmiotu pedagogiki specjalnej i kierunki oddziaływań pedagogicznych.
14.	Metody dydaktyczne		- Wykład - wykład problemowy - Ćwiczenia – analiza i interpretacja tekstów źródłowych, praca w grupach, analiza przypadków, dyskusja kierowana .samodzielne opracowanie zagadnień - Konsultacje indywidualne
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Egzamin - wykład zaliczenie z oceną - ćwiczenia Warunki zaliczenia ćwiczeń 1. Frekwencja na zajęciach 2. Aktywny udział 3. Opracowanie i prezentacja problemu na podstawie wskazanej literatury, obserwacji dokonanych podczas hospitacji, bądź przeżyć własnych
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Wykłady: Pojęcie pedagogiki specjalnej, podstawowe pojęcia, definicje, cele i zadania. Przedmiot pedagogiki specjalnej i kierunki oddziaływań pedagogicznych. Podmiotowość jednostki niepełnosprawnej. Systematyka w pedagogice specjalnej Pedagogika specjalna i jej składniki formalne Ortodydaktyka, jej cele i zasady Rozwój opieki i edukacji specjalnej w Polsce i niektórych krajach europejskich Działalność UNESCO na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej Ćwiczenia: Działalność Marii Grzegorzewskiej i Józefy Joteyko w zakresie rozwoju teorii i praktyki pedagogiki specjalnej. Pedagogika specjalna – słowniczek pojęć. Kryteria upośledzeń i ich psychopedagogiczna analiza. Współczesna diagnostyka i metody rozpoznawania upośledzeń. Szkolnictwo specjalne: - przedszkola, - szkoły podstawowe, zawodowe, - ośrodki szkolno-wychowawcze / hospitacje wybranych placówek /
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego

		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich - współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. D. DeutschSmith Pedagogika specjalna cz. 1 i 2 Wydawnictwo naukowe PWN SA Warszawa 2008 2. Doroszevska J. Pedagogika specjalna t. 1 – 2 Ossolineum 1989 3. Praca zbiorowa pod red. Wł. Dykika Wydawnictwo Naukowe Poznań wyd.7 2007 4. Sowa J. Pedagogika specjalna w zarysie Wyd. Oświatowe Fosze Rzeszów 1999 5. Sękowska Z. Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej WSiP Warszawa 1998 6. Maciarz A. Uczniowie niepełnosprawni w szkole powszechnej WSiP W-wa 1992 7. Wyczesany J. Pedagogika upośledzonych umysłowo Oficyna Wydawnicza IMPULS Kraków 2004 Literatura uzupełniająca: 8. Grzegorzewska M. Listy do młodego nauczyciela W-wa 1989 9. Pisula E. Rodzice i rodzeństwo dzieci z zaburzeniami rozwoju, UW 2007 10. Kirejczyk K. Upośledzenie umysłowe –pedagogika PWN Warszawa 1981

Elementy składowe sylabusu	Opis	
Nazwa modułu/ przedmiotu	Poradnictwo socjalne	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno– Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
	PS.16.2.W, PS.16.2.C	PS.15.2.W, PS.15.2.C
Język przedmiotu	polski	
Typ przedmiotu	Obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów	
Rok studiów, semestr	Rok I, sem. II	
Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
Wymagania wstępne	Znajomość zagadnień z zakresu problemów społecznych	
Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
	30 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
Liczba punktów ECTS przypisana	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

modułowi/przedmiotowi		2 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	2 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia
Założenia i cele modułu/przedmiotu		Grupa przedmiotów kierunkowych. Celem przedmiotu jest przybliżenie studentowi zagadnień związanych z poradnictwem socjalnym, jego zadaniami i funkcjami .	
Metody dydaktyczne		- Wykład z pokazem multimedialnym - ćwiczenia realizowane z wykorzystaniem środków multimedialnych, pomocy dydaktycznych - konsultacje - dyskusja	
Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie z oceną - wykład Zaliczenie z oceną- ćwiczenia przygotowanie wskazanych projektów na podane tematy z dziedziny poradnictwa socjalnego w formie pisemnej i prezentacji multimedialnych	
Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		- Główne założenia i cele poradnictwa socjalnego - Problemy rodzinne a poradnictwo socjalne - Potrzeby socjalne podopiecznych a możliwości pracownika socjalnego - Cele i zadania osób świadczących usługi poradnicze - Określenie priorytetów w zakresie informacji, orientacji i poradnictwa socjalnego w zależności od potrzeb indywidualnych - Określenie priorytetów w zakresie informacji, orientacji i poradnictwa socjalnego w zależności od potrzeb rodziny - Analiza problemów społecznych i dobór środków w zakresie poradnictwa socjalnego - Umiejętności pracownika socjalnego w zakresie poradnictwa socjalnego - Zabezpieczenie społeczne w państwach Unii Europejskiej <i>System ubezpieczeń społecznych w Polsce</i>	
Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego - fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji - podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	
	Umiejętności	- zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego - formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	
	Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu - wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatury podstawowa</u> Kukła D., Bednarczyk Ł., <i>Poradnictwo zawodowe dla osób z grupy szczególnego ryzyka, wybrane aspekty</i>. Delfin Warszawa 2010. Muszański W., <i>Prawo socjalne</i>, Warszawa 1999, Poradnictwo i pomoc / Stephen J. Murgatroyd ; tł. Elżbieta Turlejska.- Wyd 1.- Poznań : Zys i S-ka Wydawnictwo, 2000. Poradnictwo zawodowe dla osób z grupy szczególnego ryzyka : wybrane aspekty / red. nauk. Daniel Kukła, Łukasz Bednarczyk.- Warszawa : Difin, 2010. Poradnictwo pedagogiczne : przegląd wybranych zagadnień / Barbara Skatbania.- Wyd. 2 popr. i rozsz.- Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2009. Skatbania B., <i>Poradnictwo pedagogiczne– przegląd wybranych zagadnień</i>, Impuls, Kraków, 2009. Stephen J. Murgatroyd <i>Poradnictwo i pomoc</i>. Tłumacz. Elżbieta Turlejska Wyd., Zys i S-ka Poznań 2000. Szurgacz H., <i>Wstęp do prawa pomocy społecznej</i>, Wrocław 1993 www.pwsz-sanok.pl/poradnictwo_soc <u>Literatury uzupełniająca</u> Alexander H., <i>Doświadczenie żaloby</i>, Poznań 2001 Andrzejewski M., <i>Ochrona praw dziecka w rodzinie dysfunkcyjnej</i> (dziecko – rodzina – państwo), Kraków 2003.	

	Jończyk J. <i>Prawo zabezpieczenia społecznego. Ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Bezrobocie i pomoc społeczna</i>. Zakamycze 2003 Kwaśniewski J. <i>Praca socjalna - pomoc społeczna wybór i oprac.</i> Biblioteka Nocuń A. W., J Szmagański, <i>Podstawowe umiejętności w pracy socjalnej i ich kształcenie</i>, Katowice 1998; Pracownika Socjalnego „Śląsk” Katowice 1998.
--	---

Lp.	Elementy składowe sylabusu		Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu		Doradztwo i orientacja zawodowa	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot		Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			PS.17.2.W, PS.17.2.C	PS.16.2.W
4.	Język przedmiotu		Polski	
5.	Typ przedmiotu		Obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr		I rok, semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot			
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot			
9.	Formuła przedmiotu		Wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne		brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – wykład
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Celem przedmiotu jest przekazanie treści związanych z poradnictwem i orientacją zawodową. oraz rozumienie znaczenia roli doradcy zawodowego w życiu zawodowym człowieka.	
14.	Metody dydaktyczne		Wykład problemowy, prezentacje multimedialne, dyskusja, samodzielna praca studenta z literaturą, konsultacje regularne	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie bez oceny - wykład zaliczenie z oceną - ćwiczenia • aktywności; • obecności na zajęciach • praca zaliczeniowa zgodna z tematyką przedmiotu	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Etapy rozwoju zawodowego człowieka 2. Charakterystyka poradnictwa zawodowego 3. Rola doradztwa, orientacji zawodowej w życiu człowieka 4. Praca doradcy zawodowego w placówkach oświatowych i instytucjach rynku pracy 5. Podstawowe pojęcia w poradnictwie zawodowym 6. Formy pracy doradcy zawodowego 7. Praca doradcy zawodowego w placówkach oświatowych i instytucjach rynku pracy 8. Metody i techniki stosowane przez doradcę zawodowego 9. Scenariusze działania współczesnych doradców	
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji • podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa	

			autorskiego
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii - współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: Bednarczyk H., Figurski J., Żurek M. (red.) <i>Pedagogika pracy. Doradztwo zawodowe</i>, Radom 2005 Kargulowa A., <i>O teorii i praktyce poradnictwa</i>. PWN Warszawa 2004 Krauz A., <i>Edukacja jutra, system orientacji i poradnictwa zawodowego</i>, Rzeszów 2010 Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99 poz. 1001, z póź. zm.) Literatura uzupełniająca: Kwiatkowski S., <i>Kształcenie zawodowe. Dylematy teorii i praktyki</i>, Warszawa 2001 Nowacki T., <i>Zawodoznawstwo</i>, Radom 2000 Parzęcki R., Symela K., Zawadzki B., <i>Orientacja i poradnictwo zawodowe</i>, Radom 1995 Zeszyty Informacyjno - Metodyczne Doradcy Zawodowego

II rok praca socjalna

1	Praca socjalna w środowisku międzykulturowym	wykład ćwiczenia
2	Podstawy wiedzy o organizacji i zarządzaniu	ćwiczenia
3	Komunikacja międzypersonalna, retoryka i mediacja/ Media w pracy socjalnej	ćwiczenia
4	Diagnoza potrzeb społecznych	wykład i ćwiczenia
5	Psychologia osobowości	ćwiczenia
6	Praca socjalna z grupą i środowiskiem	wykład i ćwiczenia
7	Praca socjalna z jednostką i rodziną	wykład i ćwiczenia
8	Praca socjalna z niepełnosprawnością	wykład i ćwiczenia
9	Polityka społeczna	wykład i ćwiczenia
10	Technologia informacyjna	ćwiczenia
11	Wychowanie fizyczne	ćwiczenia
12	Praktyka zawodowa	praktyka
13	Seminarium dyplomowe	praktyka

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Praca socjalna w środowisku międzykulturowym
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej

3.	Kod przedmiotu		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			PS.18.3.W, PS.18.3.C	PS.17.3.W, PS.17.3.C
4.	Język przedmiotu		Polski	
5.	Typ przedmiotu		Należy wskazać, czy jest to przedmiot: • obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr		II rok, semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot			
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot			
9.	Formuła przedmiotu		Wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne		brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			30 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Celem przedmiotu jest przekazanie treści z wiązanych z teoria i praktyka wielokulturowości i międzykulturowości Europy i Polski oraz problemów społecznych z nich wynikających	
14.	Metody dydaktyczne		Wykład, prezentacje multimedialne, dyskusja, samodzielna praca studenta z literaturą.	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Egzamin - wykład ocenianie ciągłe zaliczenie z oceną – ćwiczenia kolokwium; aktywności; obecności na zajęciach	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Wykład 1. Od wielokulturowości do międzykulturowości – teoria zróżnicowania kulturowego. 2. Wielokulturowość krajów europejskich i problemy społeczne z nią związane. 3. Zróżnicowanie etniczne Polski. 4. Status prawny grup mniejszościowych w kontekście dobrostanu społecznego. 5. Dyskryminacja mniejszości i uprzedzenia jako problem społeczny. 6. Marginalizacja społeczna i ekonomiczna mniejszości kulturowych w Europie i Polsce. 7. Praktyczne i etyczne aspekty pracy socjalnej w środowiskach wielokulturowych. Ćwiczenia 1. Znaczenie kulturowości w życiu człowieka 2. Charakterystyka wielokulturowości, międzykulturowości 3. Rola komunikacji międzykulturowej 4. Społeczeństwo polskie a wielokulturowość 5. Znaczenie dyskryminacji i uprzedzeń 6. Edukacja międzykulturowa 7. Charakterystyka mniejszości narodowych w Polsce 8. Prawa mniejszości w Polsce i ich realizacja 9. Praktyczne i etyczne aspekty pracy socjalnej w środowiskach wielokulturowych	
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego	
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi,	

			- w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		▪ Bieniecki M., Frelak J. 2005. Non-Poles on the Polish labour market. Problems and Challenges. Gliwice: Caritas. ▪ Billig, M. 2008. Banalny nacjonalizm. Kraków: Znak. ▪ Bojar H., Gąsior-Niemiec A., Bieniecki M., Pawlak M. Migranci na rynku pracy w Polsce. Warszawa 2005. ▪ B. Dubois, K. Krogsrud Miley, Praca socjalna, Warszawa 1996, t.I-II ▪ Guibernau M., Rex J. (ed.). 1997. The Ethnicity Reader. Nationalism, Multiculturalism and Migration. Polity Press, Cambridge ▪ P. Grzybowski, Edukacja międzykulturowa – przewodnik. Impuls, Kraków 2008. ▪ Kempny M., Kapciak A., Łodziński S. (red.). 1997. U progu wielokulturowości. Nowe oblicza społeczeństwa polskiego. Oficyna Naukowa, Warszawa. ▪ Mniejszości narodowe w Polsce. Informator. 1995. Wyd. Sejmowe, Warszawa. ▪ Mucha, J. 1999. Kultura dominująca jako kultura obca. Oficyna Naukowa. Warszawa. ▪ J. Nikitorowicz, Pogranicze, tożsamość, edukacja międzykulturowa. TransHumana, Białystok 1995. ▪ R.A. Skidmore, M.G. Thackeray, Wprowadzenie do pracy socjalnej, Warszawa 1996 ▪ Smolicz, J. J. 2000. Współkultury Australii. Warszawa. ▪ Wojakowski D. Polacy i Ukraińcy. Kraków 2002 ▪ K. Wódz, K. Piątek (red.), Socjologia i polityka społeczna a aktualne problemy pracy socjalnej. Dylematy teorii i praktyki społecznej, Toruń 2004

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Podstawy wiedzy o organizacji i zarządzaniu	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.19.3.C	PS.18.3.C
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Typ przedmiotu	• <u>obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów,</u> • <u>obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,</u> • fakultatywny	
6.	Rok studiów, semestr	II rok, semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

	dydaktycznych		30 godz. ćwiczenia	15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			1 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Moduł praktyczny, którego celem jest przekazanie wiedzy z zakresu organizacji i zarządzania działaniami społecznymi	
14.	Metody dydaktyczne		Wykład, rozmowa, samodzielna praca z literaturą, samodzielne opracowanie zagadnień dyskusja, case.	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie bez oceny Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest system ocen cząstkowych: Obecność Aktywny udział w zajęciach Ocena przygotowania do ćwiczeń Test podsumowujący	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Wstęp do przedmiotu 2. Organizowanie/organizacja (jej cechy i cele) 3. Elementy i style procesu zarządzania 4. Menedżerowie (modele i style kierowania) 5. Otoczenie organizacji 6. Planowanie, misja wizja, strategię 7. Struktura organizacyjna (liniowa, hybrydowa, macierzowa, dywizyjna i in.) 8. Zarządzanie zasobami ludzkimi (planowani, rekrutacja, dobór, doskonalenia, ocena, utrzymanie, związki zawodowe, redukcja, zwolnienia) 9. Motywowanie (potrzeby podstawowe, jednostki, grupy, organizacji, poziom motywacji, bodźce, rodzaje motywacji, systemy motywacyjne) 10. Otoczenie organizacji (zewnętrzne, wewnętrzne, rola przywódcy w organizacji, odpowiedzialność społeczna wobec organizacji i państwa) 11. Globalizacja (zjawisko, przykłady, plusy i minusy, światowe fuzje i sojusze) 12. Kultura organizacji (pojęcie, ujęcie materialne i pozamaterialne, przywództwo, zasady tworzenia) 13. Planowanie i podejmowanie decyzji (planowanie taktyczne i operacyjne, ustalanie celów i procesów, ocena) 14. Komunikacja w firmie i zachowania interpersonalne 15. Obsługa klienta (wewnętrznego, zewnętrznego, użytkownika)	
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych - formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich - posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	

		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu - wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: - R.W.Griffin, Podstawy zarządzania organizacjami, PWN, 2010 - J.Domański, Zarządzanie strategiczne organizacjami non-profit w Polsce, Oficyna Wolters Kluwer business, Warszawa, 2010 - S.P. Robbins, D.A. deCenzo, Podstawy zarządzania, PWE, 2004 - B.Nelson, P.Economy, Zarządzanie dla bystrzaków, Wydawnictwo Septem, 2008 Literatura uzupełniająca: - A.K.Koźmiński, Zarządzanie PWN 2004 - M.Strużycki, Zarządzanie przedsiębiorstwem, Wydawnictwo Delfin, Warszawa 2005 - A.P.Muhlemann, J.S. Oakland, K.G. Lockyer, Zarządzanie, produkcja i usługi, PWN, 2006

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Komunikacja międzypersonalna, retoryka i mediacja	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne PS.20.3.C	Studia niestacjonarne PS.19.3.C
	Język przedmiotu	polski	
	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru	
	Rok studiów, semestr	II rok, III semestr	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
	Wymagania wstępne	brak	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne 30 godz. ćwiczenia	Studia niestacjonarne 15 godz. ćwiczenia
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne 1 pkt ECTS – ćwiczenia	Studia niestacjonarne 1 pkt ECTS – ćwiczenia
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem kursu jest zapoznanie studentów z podstawową wiedzą na temat prawideł komunikacji międzyludzkiej oraz wypracowanie umiejętności zastosowania tej wiedzy.	
	Metody dydaktyczne	dyskusje, burza mózgów, praca w grupach, formy parateatralne, elementy wykładu i pogadanki	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie bez oceny Aktywność, praca zaliczeniowa zgodna z tematyką przedmiotu, obecność na zajęciach	

	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Komunikacja interpersonalna: zakres zjawisk; nauka o komunikacji interpersonalnej 2. Komunikacja niewerbalna: typy przekazów niewerbalnych (mimiczne, gestyczne, proksemiczne, wzrokowe i in.), przekaz werbalny a niewerbalny, czy przekaz niewerbalny jest wiarygodny?, ćwiczenia umiejętności odczytywania przekazów, portrety semantyczne 3. Asertywność – teoria asertywności, typy motywacji działaniowych, cele treningu asertywności 4. Nadawca i jego intencje: funkcje komunikacji, jak mówić, żeby zostać zrozumianym, jak mówić, żeby przekonać, ćwiczenie strategii perswazyjnych, erystycznych i argumentacyjnych; wyrażanie emocji 5. Odbiorca uważny i świadomy: cechy dobrego słuchacza, werbalne i niewerbalne znaczniki kłamstwa, ćwiczenia umiejętności selekcjonowania i syntezy informacji, jak mówić „nie” 6. Cechy „dobrego” komunikatu: spójność przekazu werbalnego i niewerbalnego, cztery poziomy przekazu (ujawniania siebie, apelatywny, relacyjny, rzeczowy) – model F. S. von Thuna, blokady komunikacyjne („brudna dwunastka” T. Gordona) 7. Zasady autoprezentacji, efekt pierwszego wrażenia, elementy pozytywnego wizerunku, role społeczne i taktyki autoprezentacji 8. Dialog: zasady skutecznej komunikacji, sztuka prowadzenia sporów – erystyka, typy argumentów; 9. Negocjacje jako typ perswazji i rozwiązywania sporów, style negocjowania, zachowania komunikacyjne neutralizujące konflikty (okazywanie szacunku, ingracje, „dobra” krytyka).
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatura podstawowa:</u> - Knapp M.L., Hall J., <i>Komunikacja niewerbalna w interakcjach międzyludzkich</i>, Warszawa 2008 (fragm.). - Leary M., <i>Wywieranie wrażenia na innych. O sztuce autoprezentacji</i>, Gdańsk 1999. - McKay M., Davis M., Fanning P., <i>Sztuka skutecznego porozumiewania się</i>, Gdańsk 2008 (wybrany rozdz.). - <i>Mosty zamiast murów. O komunikowaniu się między ludźmi</i>, red. Stewart J., Warszawa 2000 (wybrane rozdziały). - Thun von F.S., <i>Sztuka rozmawiania</i>, cz. I, Kraków 2001. <u>Literatura uzupełniająca:</u> - Adler B.A., Rosenfeld L.B., Proctor R.F., <i>Relacje interpersonalne</i>, Poznań 2007 - Berne E., <i>W co grają ludzie</i>, Warszawa 2004. - Cialdini R., <i>Wywieranie wpływu na ludzi</i>, Gdańsk 1996. - Goffman E., <i>Człowiek w teatrze życia codziennego</i>, Warszawa 1981 i nast. wyd. - Griffin E., <i>Podstawy komunikacji społecznej</i>, Gdańsk 2003. - Kuziak M., <i>Jak mówić, rozmawiać, przemawiać</i>, Bielsko-Biała 2005.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Media w pracy socjalnej	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.		PS.21.3.C	PS.20.3.C
5.	Język przedmiotu	polski	
6.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru	
7.	Rok studiów, semestr	Rok II semestr 3	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		

9.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
10.	Formuła przedmiotu		Ćwiczenia
11.	Wymagania wstępne		brak
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godz. ćwiczenia	15 godz. ćwiczenia
13.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – ćwiczenia
14.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Celem zajęć jest zapoznanie studentów z wiedzą dotyczącą współzależności pomiędzy mediami a pomocą społeczną oraz kształtowanie umiejętności interpersonalnych niezbędnych pracownikom socjalnym w relacjach medialnych na poziomie zawodowym.
15.	Metody dydaktyczne		Ćwiczenia (w tym: dyskusje, burza mózgów, formy parateatralne i audiowizualne, praca z kamerą)
16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie bez oceny Ćwiczenia – zaliczenie (tj. obecność, aktywność w zajęciach, prezentacje multimedialne).
17.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. „Siła mediów”. Zalety i wady obecności mediów w pomocy społecznej. 2. Media w pracy socjalnej. 3. Przekaz medialny – jak zrobić z niego dobry użytek. Wykorzystywanie środków masowego przekazu w pracy socjalnej – przykłady. 4. Terapia poprzez sztukę, Moczarowi Mieszkańcy, Nikifor - moje drugie imię, jako filmowe przykłady wzorowego wykorzystania mediów w procesie terapii oraz rehabilitacji społecznej. 5. Komunikacja werbalna i niewerbalna: typy przekazów niewerbalnych (mimiczne, gestyczne, proksemiczne, wzrokowe i in.), przekaz werbalny a niewerbalny, czy przekaz niewerbalny jest wiarygodny?, ćwiczenia umiejętności odczytywania przekazów, portrety semantyczne. 6. Cechy „dobrego” komunikatu: spójność przekazu werbalnego i niewerbalnego, model F. S. von Thuna, blokady komunikacyjne („brudna dwunastka” T. Gordona) 7. Zasady autoprezentacji, efekt pierwszego wrażenia, elementy pozytywnego wizerunku, role społeczne i taktyki autoprezentacji, praca z kamerą i mikrofonem.
18.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego

		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska - społecznego - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
19.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: - Knapp M.L., Hall J., <i>Komunikacja niewerbalna w interakcjach międzyludzkich</i>, Warszawa 2008 (fragm.). - Leary M., <i>Wywieranie wrażenia na innych. O sztuce autoprezentacji</i>, Gdańsk 1999. - McKay M., Davis M., Fanning P., <i>Sztuka skutecznego porozumiewania się</i>, Gdańsk 2008 (wybrany rozdz.). - Thun von F.S., <i>Sztuka rozmawiania</i>, cz. I, III, Kraków 2001. Literatura uzupełniająca: - Goffman E., <i>Człowiek w teatrze życia codziennego</i>, Warszawa 1981 i nast. wyd. - Kuziak M., <i>Jak mówić, rozmawiać, przemawiać</i>, Bielsko-Biała 2005.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	DIAGNOZA POTRZE SPOŁECZNYCH	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.22.3.W PS.22.3.C	PS.21.3.W, PS.21.3.C
4.	Język przedmiotu	polski	
5.	Typ przedmiotu	21. <i>obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów</i> , 22. <i>obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów</i> ,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II semestr 3	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład, ćwiczenia,	
10.	Wymagania wstępne	Przedmiot wprowadzający: Pedagogika społeczna, Elementy psychologii, Teoretyczne podstawy pracy socjalnej. Wymagania: - znajomość podstawowych zagadnień z zakresu socjologii grup społecznych; - znajomość funkcjonowania podstawowych środowisk wychowawczych; - znajomość etapów rozwoju człowieka i specyfiki jego potrzeb; - znajomość współczesnych problemów społecznych.	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie z treściami dotyczącymi potrzeb społecznych ich typologizacji, przemiany i możliwości zaspokajania oraz diagnozowania w pracy socjalnej	
14.	Metody dydaktyczne	wykład multimedialny, dyskusja, metody aktywizujące;	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		zaliczenie z oceną • kolokwium pisemne • projekty i ćwiczenia praktyczne – przygotowanie referatu + prezentacji na zadany temat. • Sporządzenie diagnozy i działań naprawczych zadanej grupy społecznej. • ocenianie ciągłe • aktywność na zajęciach.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Potrzeby społeczne - ich typologizacje, przemiany i możliwości zaspokajania; 2. Diagnozowanie w pracy socjalnej – typy diagnoz, etapy i elementy diagnozy; 3. Charakterystyka metod, technik i narzędzi w postępowaniu diagnostycznym; 4. Błędy w diagnozie społecznej – ich źródła i konsekwencje; 5. Diagnozowanie osób indywidualnych , 6. Diagnozowanie grup społecznych, 7. Diagnozowanie społeczności lokalnych, 8. Diagnozowanie organizacji; 9. Diagnozowanie nowych problemów społecznych; 10. Umiejętności diagnostyczne pracownika socjalnego.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Brągiel J., <i>Zrozumieć dziecko krzywdzone</i>, Opole 1996. de Robertis C., <i>Metodyka działania w pracy socjalnej</i>, Katowice 1998. Frąckiewicz L. (red.), <i>Polityka społeczna</i>, Katowice 2002. Garvin Ch., <i>Działania interpersonalne w pracy socjalnej</i>, T. 1, Katowice 1998. Gorlach K., <i>Społeczne mechanizmy genezy i identyfikacji problemów społecznych</i>, (w:) <i>Labirynty współczesnego społeczeństwa</i>, pod. red. K. Czekał, K. Gorlach, Warszawa 1996. I. Lepalczyk, J. Bandura, <i>Elementy diagnostyki pedagogicznej</i>, Warszawa 1994. Jarosz E., <i>Wybrane obszary diagnozowania pedagogicznego</i>, Katowice 2006. Kubin J., <i>Diagnoza społeczna</i>, (w:) <i>Encyklopedia socjologii</i>, T. 1, Warszawa 1998. Kwaśniewski J., <i>Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych</i>, (w:) <i>Badania problemów społecznych</i>, T. VIII, 2006. Pilch T., Lepalczyk I. (red.), <i>Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie</i>, Warszawa 1997.

Lp.	Elementy składowe sylabusu		Opis	
1.	Nazwa modułu / przedmiotu		Psychologia osobowości	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot		Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.			PS.23.3.C	
5.	Język przedmiotu		polski	
6.	Typ przedmiotu		Przedmiot: obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów.	
7.	Rok studiów, semestr		II rok, 3 semestr	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot			
9.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot			
10.	Formuła przedmiotu		ćwiczenia	
11.	Wymagania wstępne		Zaliczenie zajęć z Wprowadzenia do psychologii w I roku studiów. Umiejętności komunikowania się i pracowania w grupie.	
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			45 godz. ćwiczenia	
13.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi / przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			2 pkt ECTS	
14.	Założenia i cele modułu / przedmiotu		Student nabędzie wiedzę z zakresu pojęć rozwoju oraz pojęcia z nim związanych, jak również będzie opisywał i wymieniał teorie rozwoju człowieka. Nabędzie on również wiedzę z zakresu rozwoju osobowości, czynników warunkujących oraz zakłócających ten proces. Student zapozna się z podstawami psychologii rodziny.	
15.	Metody dydaktyczne		- praca w grupie - dyskusja	
16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie z oceną następuje na podstawie : 23. Obecności 24. Zaliczenie kolokwiiów – w trakcie semestru przewidziano dwa kolokwia sprawdzające wiedzę z wyznaczonego materiału	
17.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Ćwiczenia: 3. Wczesne dzieciństwo – potencjał dziecka 4. Wczesne dzieciństwo – modele przywiązania 5. Wiek poniemowlęcy – główne czynniki rozwoju 6. Wiek przedszkolny – przygotowanie do szkoły 7. Wiek szkolny – możliwości i osiągnięcia 8. Dorastanie – budowa tożsamości 9. Dorastanie – zagrożenia 10. Wczesna dorosłość – konsekwencje przyjętych ścieżek rozwoju 11. Późna dorosłość – okres zmian 12. Starość – uporeanie się z problemami wieku starczego	
18.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego	
		Umiejętności	formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego	
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	

19.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: Strelau J. (2010). <i>Psychologia akademicka</i>. Gdańsk: GWP Brzezińska A. (2005). <i>Psychologiczne portrety człowieka</i>. Gdańsk: GWP, s. 41-66, 98-111; 149-152; 265-278; 288-299; 355-375; 400-421; 425-428; 438-458; 510-528; 556-575; 602-622
-----	--	---

Elementy składowe sylabusu	Opis	
Nazwa modułu/ przedmiotu	Praca socjalna z grupą i środowiskiem	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
	PS.24.4.W, PS.24.4.C	PS.22.4.W, PS.22.4.C
Język przedmiotu	Polski	
Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów, obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
Rok studiów, semestr	Rok II, semestr IV	
Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
Wymagania wstępne	Znajomość podstaw dotyczących metod pracy socjalnych	
Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
	30 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia
Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
	3 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	2 pkt ECTS – wykład, 3 pkt ECTS – ćwiczenia
Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest przybliżenie zagadnień związanych z kategoriami charakteryzującymi cele oraz metody pracy w grupie i środowisku lokalnym	
Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, dyskusja, ćwiczenia praktyczne, pokaz multimedialny, konsultacje regularne	
Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład – zaliczenie (bez oceny) - po przeprowadzeniu wykładów na podstawie obecności i aktywności; EGZAMIN- forma zaliczenia: pisemna Ćwiczenie – zaliczenie (z oceną) – po przeprowadzeniu ćwiczeń na podstawie: - pracy zaliczeniowej; - aktywności; - obecności na zajęciach	

Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Rola pracownika socjalnego 2. Grupa społeczna 3. Role społeczne 4. Rodzaje metod pracy w grupie 5. Środowisko lokalne 6. Rola pracownika socjalnego w środowisku lokalnym 7. Społeczność lokalna jako teren działań pracownika socjalnego 8. Instytucje społeczne działające na rzecz grupy i środowiska lokalnego 9. Praktyczne rozwiązywanie problemów grupy społecznej i środowiska lokalnego
Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej • zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
	Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich
	Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatura podstawowa:</u> Pilch T., Lepalczyk I. (red.): <i>Pedagogika społeczna. Człowiek w zmieniającym się świecie</i>, Warszawa 1995, Robertis de C., Pascal H., Karbowska G., <i>Postępowanie metodyczne w pracy socjalnej z grupami i ze społecznościami</i>, Katowice 1999, Wódz K., <i>Praca socjalna w środowisku zamieszkania</i>, Katowice 1998, <u>Literatura uzupełniająca:</u> Trafialek E., <i>Środowisko społeczne i praca socjalna</i>; Katowice 2001, Pudółko T., <i>Metody pracy grupowej</i>, Warszawa 1978, Pilch T., Lalak D., <i>Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej</i>, Warszawa 1999.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Praca socjalna z jednostką i rodziną	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.25.4.W, PS.25.4.C	PS.23.4.W, PS.23.4.C
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Treści programowe	Podstawowe kategorie charakteryzujące pracę socjalną z jednostką i rodziną, cele i metody pracy w tym zakresie. Charakterystyka roli pracownika socjalnego w obszarze potrzeb jednostki. Uczestniczenie w różnych formach praktycznych rozwiązań problemów rodzin i jednostek.	
6.	Typ przedmiotu	13. obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów,	
7.	Rok studiów, semestr	Rok II, semestr IV	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
9.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
10.	Formuła przedmiotu	Wykład,ćwiczenia	
11.	Wymagania wstępne	Zaliczony przedmiot z pedagogiki społecznej, metodyki pracy socjalnej i diagnozy społecznej	
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia
13.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		3 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	2 pkt ECTS – wykład, 3 pkt ECTS – ćwiczenia
14.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest poznanie przez studenta podstawowych kategorii charakteryzujących pracę socjalną z jednostką i rodziną, cele i metody pracy w tym zakresie	
15.	Metody dydaktyczne	Metoda interaktywna, mini warsztat, prezentacje multimedialne, dyskusja, samodzielna praca studenta z literaturą, konsultacje regularne	
16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład – zaliczenie bez oceny: Egzamin ustny, obecność Ćwiczenie – zaliczenie (z oceną) – po przeprowadzeniu ćwiczeń na podstawie: kolokwium; aktywności; obecności na zajęciach	

17.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Wykład • Problem „eurosieroctwa” jako efekt migracji zarobkowych • Profesjonalizacja Pracy Socjalnej w strukturach pomocy społecznej • Pracownik Socjalny w sytuacji udzielania pomocy klientowi • Wykorzystywanie metody indywidualnych przypadków w pracy z klientem • Techniki i analizy w pracy z jednostką i rodziną • Ochrona danych osobowych w pomocy społecznej • Od działania metodycznego z jednostką do działania zbiorowego • Praktyka pracy socjalnej z jednostkami • Definicje pracy z przypadkiem • Historia pracy z przypadkiem ćwiczenia: • Praca socjalna w obszarze potrzeb jednostki • Role zawodowe pracownika socjalnego • Diagnoza postaw i stylów wychowawczych w rodzinie • Systemowe rozumienie rodziny • Pracownik socjalny i jego role • Coaching jako metoda pracy • Wsparcie emocjonalne jako szczególna forma działań pomocowych (praca z niepełnosprawnym, seniorem, z osobą w kryzysie) • Wsparcie osoby uzależnionej i współuzależnionej • Piecza zastępcza - kiedyś i dziś.
18.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej • zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego

19.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa 1. Podmiotowy model pracy socjalnej / Makary K. Stasiak.- Łódź : Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, 2009. 2. Portret współczesnego pracownika socjalnego : Studium socjologiczne / Dobroniega Trawkowska.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 2006. (Biblioteka Pracownika Socjalnego) 3. Postępowanie metodyczne w pracy socjalnej z grupami i ze społecznościami / Cristina de Robertis, Henri Pascal, Grażyna Karbowska.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 1999. (Biblioteka Pracownika Socjalnego) 4.. Praca socjalna : Zawód, który dodaje sił. T. 2 / Brenda DuBois, Karla Krogsrud Miley ; przekł. Krzysztof Czekaj.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 1999. (Biblioteka Pracownika Socjalnego ; T. 1 - 2) 5. Praca socjalna jako działanie wychowawcze / Wojciech Mikołajewicz.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 1999. (Biblioteka Pracownika Socjalnego) 6. Praktyczna nauka pracy socjalnej / Neil Thompson, Martina Osada, Bob Anderson ; przekł. Przemysław Oniszcuk.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 1999. (Biblioteka Pracownika Socjalnego) Literatura uzupełniająca 1. Praca socjalna w Europie : inspiracje teoretyczne i standardy kształcenia / Ewa Kantowicz.- Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, cop. 2008. 2. Praca socjalna w środowisku zamieszkania / Kazimiera Wódz.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 1998. (Biblioteka Pracownika Socjalnego) 3. Koncepcje opieki i zawody opiekuńcze : pracownicy socjalni i pielęgniarzy / Red. - Butrym Zofia Kawczyńska.- Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2005. 4. Osobowościowe uwarunkowania postaw pracowników domów pomocy społecznej wobec osób z zaburzeniami psychicznymi / Bogumiła Witkowska.- Lublin : Towarzystwo Naukowe KUL, 2005. (Prace Wydziału Nauk Społecznych ; Nr 102)
-----	--	--

Lp .	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Praca socjalna z niepełnosprawnym	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne PS.26.4.W, PS.26.4.C	Studia niestacjonarne PS.24.4.W, PS.24.4.C
4.	Język przedmiotu	Polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III, semestr IV	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Polityka społeczna, Praca socjalna; posiadanie podstawowych wiadomości z zakresu polityki społecznej i pracy socjalnej	
11.	Liczba godzin zajęć	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

	dydaktycznych	15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy z zakresu ewolucji postaw wobec kwestii niepełnosprawności, konsekwencji niepełnej sprawności oraz skali zjawiska niepełnosprawności w Polsce	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład - Wykład problemowy z pokazem multimedialnym - Konsultacje regularne Ćwiczenia: - Dyskusja problemowa; Pokaz multimedialny; Praca w grupach; Dyskusja esejów indywidualnych studentów; Analiza aktów prawnych, dokumentów strategicznych oraz danych statystycznych - Konsultacje regularne (1 godz. tygodniowo)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład Zaliczenie (bez oceny) Egzamin w formie pisemnej (po przeprowadzeniu wykładów) Ćwiczenia zaliczenie z oceną (ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych z: eseju, przygotowania prezentacji w grupach i przygotowania do zajęć oraz aktywności).	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<u>Tematyka wykładów</u> Chaos definicyjny czyli problemy z definiowaniem niepełnosprawności - przegląd międzynarodowej terminologii zjawiska niepełnosprawności - definicja niepełnosprawności w Polsce - osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie - etapy powstawania niepełnosprawności - rehabilitacja osób niepełnosprawnych (praca socjalna z niepełnosprawnymi): rehabilitacja lecznicza; rehabilitacja zawodowa; oraz wyrównywanie szans; integracja społeczna Ewolucja postaw wobec kwestii niepełnosprawności Konsekwencje niepełnej sprawności - konsekwencje indywidualne: zmiana roli i pozycji społecznej; inne indywidualne problemy osób niepełnosprawnych; reakcja osób niepełnosprawnych na zmianę własnego położenia społecznego; negatywne postawy wobec ograniczenia własnej sprawności - konsekwencje niepełnej sprawności dla rodziny: reakcje negatywne; relacje rodzina-osoba niepełnosprawna; - zmiany wynikające z niepełnosprawności członków dla rodziny - reakcja środowiska społecznego wobec osób niepełnosprawnych: reakcje negatywne (stereotypy; piętnowanie/stygmatyzacja; postawy; środowisko sąsiedzkie, środowisko rówieśnicze, środowisko pracy; pracownicy socjalni), wnioski praktyczne dla pracowników społecznych; reakcje społeczne pozytywne (wsparcie społeczne, wsparcie emocjonalne, wsparcie materialne, wsparcie przez świadczenie usług, wsparcie w rozwoju), wnioski praktyczne dla pracowników socjalnych Skala zjawiska niepełnosprawności w Polsce - źródła wiedzy o rozmiarze zjawiska niepełnosprawności - wzrost populacji niepełnosprawnych - wiek, płeć oraz stan cywilny wśród niepełnosprawnych - poziom i struktura wykształcenia - cechy gospodarstw domowych - regionalny wymiar niepełnosprawności Sytuacja zawodowa osób niepełnosprawnych na krajowym rynku pracy oraz sytuacja finansowa niepełnosprawnych - znaczenie pracy w życiu osób niepełnosprawnych - znaczenie wykształcenia w gospodarce rynkowej - aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych: aktywność zawodowa; zatrudnienie; bezrobocie - obowiązki pracodawcy względem osób niepełnosprawnych - zapewnienie miejsca pracy; czas pracy; urlopy - obowiązki finansowe i informacyjne pracodawcy - zakłady pracy chronionej i aktywności zawodowej - nowe i atypowe formy wykonywania pracy (m.in. e-learning) - wsparcie dla pracowników niepełnosprawnych z budżetu państwa - dofinansowanie adaptacji pomieszczeń i zakupu oprogramowania - dofinansowanie wynagrodzeń	

17.	Zamierzone efekty uczenia się		- zatrudnianie asystenta pracownika niepełnosprawnego - zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy - dofinansowanie szkoleń pracowników niepełnosprawnych - wsparcie dla ZPCh - sytuacja finansowa gospodarstw osób niepełnosprawnych- wyniki badań ogólnokrajowych Instytucje administracji publicznej działające na rzecz osób niepełnosprawnych - poziom krajowy - poziom lokalny Podstawowe i specyficzne formy pomocy i rozwiązania instytucjonalne na rzecz osób niepełnosprawnych w wybranych krajach UE Związek między ubóstwem a niepełnosprawnością (analiza modelu Lustig-Strauser 2007) Wpływ stanu zdrowia dziecka na poziom dorosłego życia (analiza modelu M. Stabile i S. Allin 2012) Tematyka ćwiczeń - Definiowanie niepełnosprawności –którą definicję wybrać (argumenty za i przeciw) praca w grupach - Dlaczego lokalna polityka społeczna (i praca socjalna) jest ważna: wady i zalety lokalnego spojrzenia na problemy osób niepełnosprawnych; cele polityki na szczeblu krajowym / regionalnym / lokalnym; środki działania polityki społecznej (krajowej i regionalnej) (normy prawne; środki finansowe; specjalne programy w sferze społecznej); źródła deformacji w relacjach pomiędzy polityką społeczną- centralną i regionalną oraz lokalną; obszary lokalnej polityki społecznej; lokalizm- dlaczego jest tak ważny, że obecnie nazywany jest „rewolucją burmistrzów”; krytyka lokalizmu- według Barbary Gąciarz - Lokalne narzędzia integracji osób niepełnosprawnych (analiza przypadków z powiatów sanockiego, leskiego i bieszczadzkiego): - Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych - Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych - Rehabilitacja zawodowa a rehabilitacja społeczna- wydatki powiatów- (analiza przypadków z powiatów sanockiego, leskiego i bieszczadzkiego) - Lokalny wymiar niepełnosprawności (powiaty sanocki, leski i bieszczadzki): Źródła wiedzy o rozmiarze populacji osób niepełnosprawnych; Rozmiar populacji osób niepełnosprawnych na lokalnym obszarze; Poziom wykształcenia lokalnej populacji niepełnosprawnych ; Zatrudnienie osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy (analiza danych statystycznych) - Prezentacja referatów o tematyce związanej z prowadzonymi zajęciami tj. dotyczącej problemów osób niepełnosprawnych - Charakterystyka lokalnego obszaru na którym pracownicy socjalni będą prowadzić pracę socjalną z niepełnosprawnymi: rozwój gospodarczy powiatów sanockiego, leskiego i bieszczadzkiego; podstawowe wskaźniki opisujące poziom rozwoju gospodarczego lokalnego terenu (PKB; WDB; wskaźniki wg Dziemianowicza). - Uprawnienia i przywileje osób niepełnosprawnych (analiza aktów prawnych) - Pomoc społeczna wobec niepełnosprawnych - Wspieranie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych w zakresie edukacji
		Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz

		środowiska społecznego myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<u>Literatura podstawowa:</u> - Balcerzak-Paradowska B. (2002), Sytuacja osób niepełnosprawnych w Polsce; IPiSS Warszawa - Kawczyńska- Butrym Z. (1998), Niepełnosprawność- specyfika pomocy społecznej; Wydawnictwo Śląsk, Katowice. - Lejzerowicz M., Książkiewicz I. (2012), Osoba niepełnosprawna a instytucje pomocowe, Wrocław - Żbikowski J., Dąbrowski D., Kuźmicki M. (2012) (red.), Problemy aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych zamieszkających na terenach wiejskich, Biała Podlaska - Grzonka L. (2010), Zatrudnianie osób niepełnosprawnych; Biblioteka Monitora Prawa Pracy, Wyd. C.H. Beck, - Wojciech Łukowski (red. nauk.) (2007), Osoby z ograniczoną sprawnością na rynku pracy– portret środowiska, Wydawnictwo SWPS Academica, Warszawa 2007 - Lustig, Daniel C. and David R. Strauser (2007), Causal Relationships Between Poverty and Disability, "Rehabilitation Counseling Bulletin", 50 (4), p. 194-202. - Stabile, M. and S. Allin, The Economic Costs of Childhood Disability; "Future of Children", 2012. 22(1): p. 65-96. - Wybrane akty prawne - Kwartalnik „Niepełnosprawność- zagadnienia, problemy, rozwiązania”, PFRON Warszawa (wersja elektroniczna dostępna na stronie http://www.pfron.org.pl/kn) <u>Literatura uzupełniająca:</u> - Guy S., Nesporowa A., Cichoń M., Aro P., Grūnewald B. (1996), Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w okresie transformacji; Wydawnictwo Interart, Warszawa. - Hulek A. (red.) (1985), Praca ludzi niepełnosprawnych- zadania pedagoga; Polska Akademia Nauk- Komitet Nauk Pedagogicznych, Wydawnictwo PAN. - Mikulski J. (2003), Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych; w: Kurzynowski A. (2003) (red.) Polityka Społeczna; SGH IGS, Warszawa - Orczyk J. (2008), Polityka społeczna. Uwarunkowania i cele, Wyd. AE Poznań - Błędowski P. (2002), Lokalna polityka społeczna wobec osób starych; SGH - Pismo naukowe „Polityka Społeczna”- wybrane numery - Pismo naukowe „Niepełnosprawność i rehabilitacja” - Pismo naukowe „Praca socjalna” – wybrane numery

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Polityka społeczna	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne PS.27.4.W, PS.27.4.C	Studia niestacjonarne PS.25.4.W, PS.25.4.C
4.	Język przedmiotu	polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok II, semestr IV	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z zakresu pracy socjalnej	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne 30 godz. wykład, 40 godz. ćwiczenia	Studia niestacjonarne 15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne 1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	Studia niestacjonarne 1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy z zakresu podstawowych pojęć, zakresu historii polityki społecznej oraz jej uwarunkowania
14.	Metody dydaktyczne		- Wykład problemowy (2 godz. tygodniowo, razem 15 tygodni) - Pokaz multimedialny - Analiza aktów prawnych i danych statystycznych - Konsultacje regularne (1 godz. tygodniowo)
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Wykład: zaliczenie bez oceny: Egzamin , Forma pisemna Ćwiczenia – zaliczenie z oceną
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematyka wykładów: - Polityka społeczna – podstawowe pojęcia i zakres - Historia polityki społecznej - Uwarunkowania polityki społecznej - Style i instrumenty polityki społecznej - Sektory, podmioty, poziomy i organizacja polityki społecznej - Polityka społeczna w różnych krajach, modele polityki społecznej - Rodziny polskie i polityka rodzinna, stan i kierunki przemian - Ochrona zdrowia w polityce społecznej - Praca i bezrobocie - Zabezpieczenie emerytalne - Ubóstwo, dochody, świadczenia społeczne - System edukacyjny i jego rola w polityce społecznej - Polityka mieszkaniowa - Polityka społeczna wobec procesów migracyjnych - Międzynarodowe podmioty polityki społecznej
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego - fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy - odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
1.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatura obowiązkowa:</u> - Kurzynowski A. (2003) (red.), Polityka społeczna, IGS SGH, Warszawa - Firlit-Fesnak G., Szyłko-Skoczny M. (2009) (red.), Polityka społeczna. Podręcznik akademicki, PWN, Warszawa - Orczyk J. (2008), Polityka społeczna. Uwarunkowania i cele, wyd. 2, AE Poznań - wybrane akty prawne <u>Literatura uzupełniająca:</u> - Frąckiewicz L. (2002) (red.), Polityka społeczna. Zarys wykładu wybranych problemów, Katowice - Błędowski P. (red.), Między transformacją a integracją. Polityka społeczna wobec problemów współczesności, SGH, Warszawa - Lavalette M., Pratt A. (2010) (red.), Polityka społeczna, Diffin, Warszawa - Kietlińska K. (2010), Rola trzeciego sektora w społeczeństwie obywatelskim, Diffin, Warszawa - Czasopismo naukowe „Polityka społeczna”, IPiSS Warszawa –wybrane numery

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Technologia informacyjna
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej

3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		TI.02.3.C	TI.02.3.C
4.	Język przedmiotu	polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot jest: • obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok: II, semestr: III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Podstawy obsługi komputera PC	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godz. ćwiczenia	30 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Uzyskanie umiejętności i kompetencji w zakresie rozumienia zasad działania systemów jedno- i wieloprocesorowych, układów otoczenia procesora i urządzeń peryferyjnych, sieci komputerowych. Zapoznanie studentów z podstawowymi programami komputerowymi, ich strukturą i realizowanymi funkcjami. Cel ten pozwoli wykształcić umiejętność praktycznego zastosowania technologii informacyjnej w zagadnieniach technicznych Przedmiot realizowany jest w grupie przedmiotów „inne”	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład, wykład problemowy, sprawdzian umiejętności praktycznych, Metoda projektów. Konsultacje – na bieżąco w ramach zajęć dydaktycznych Samodzielne studiowanie literatury	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie z oceną Podstawę zaliczenia stanowi opanowanie treści merytorycznych przedmiotu realizowanych podczas zajęć oraz uzyskanych poprzez samodzielne studiowanie wskazanej literatury. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest uczestnictwo studenta w zajęciach oraz pozytywna ocena z kolokwium zaliczeniowego.	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Podstawowe architektury procesorów (RISC, CISC, techniki superskalarne, dostęp do pamięci). Topologie. Częstotliwość taktowania. Przetwarzanie 64-bitowe. Architektura komputerów PC. Architektury systemów wieloprocessorowych. Układy pamięciowe PC. Układy otoczenia procesora. Stacje dyskiety, dyski twarde, nośniki optyczne. PC w sieci. Poczta elektroniczna. Hiperłącza. Edytor Word – formatowanie stron, akapitów i znaków, listy wypunktowane i wyliczane, tabulacje; sprawdzanie poprawności gramatycznej, tabele, kolumny, grafika, narzędzia specjalne: nagłówki i stopki, automatyczny spis treści. Corel Draw – rysunki, schematy, obrazy, zdjęcia, rejestracja, przetwarzanie, włączanie do dokumentów. Excel – struktura, formatowanie i wprowadzanie danych, typy informacji, sortowanie, obliczenia matematyczne, adresy i nazwy komórek, wyrażenia i funkcje matematyczne, sumowanie, wykresy, funkcje daty i czasu, funkcje statystyczne. Access – podstawowe przykłady zastosowań.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Podstawowa: 1. HP IT: Technologia informacyjna. Cz. 1, Sprzęt i oprogramowanie. Cisco Systems Inc. 2. HP IT: Technologia informacyjna. Cz. 2, Sieciowe systemy operacyjne. Cisco Systems Inc. 3. Metzger P., Jełowicki A.: Anatomia PC. 4. Kowalczyk G.: Word 2003 PL. Wyd. Helion, Gliwice, 2003. 5. Groszek M.: Excel 2003 PL. Wyd. Helion, Gliwice 2003. 6. Materiały dostarczane przez prowadzącego Uzupełniająca: 1. Prague C.N., Irwin M.R., Reardon J.: Access 2003 PL: biblia. Wyd. Helion, Gliwice, 2004. 2. Miller D.: CorelDRAW 9: biblia. Wyd. Helion, Gliwice, 2000.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Wychowanie Fizyczne	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		WF.08.3.C, WF.08.4.C	
	Język przedmiotu	Język polski.	
	Typ przedmiotu	Obowiązkowy do zaliczenia semestru studiów.	

	Rok studiów, semestr		II rok, III- IV semestr stacjonarne
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu		ćwiczenia
	Wymagania wstępne		Podstawowa sprawność ruchowa
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne
			Studia niestacjonarne
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		30 godz. ćwiczenia semestr 3
			30 godz. ćwiczenia semestr 4
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne
			Studia niestacjonarne
	Założenia i cele modułu/przedmiotu		0 pkt ECTS – ćwiczenia
	Metody dydaktyczne		Celem prowadzonych działań jest podnoszenie sprawności i aktywności psychoruchowej studentów. Kształcenie umiejętności przydatnych w aktywności sportowo-rekreacyjnej. WYROBIENIE U STUDENTÓW POTRZEBY RUCHU ORAZ DBANIE O ZDROWIE I POPRAWNĄ SYLWETKĘ CIAŁA. Rozwijanie zainteresowań, upodobań i indywidualnych możliwości studentów.
	Metody dydaktyczne		Metoda zadaniowa, metoda bezpośredniej celowości ruchu
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczania do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie z oceną Obecność, aktywność podczas zajęć, zaliczenie testu sprawnościowego
	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Koszykówka . P. siatkowa P. nożna halowa Unihokej Gry uzupełniające LA Gimnastyka
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: Grabowski H.: Teoria fizycznej edukacji. Warszawa 1997. Kawczyńska-Butrym Z.: Uczelnia promująca zdrowie. Lublin 1995. Kozłowski S.: Granice przystosowania. Warszawa 1986. Kuński H.: Lekarski poradnik aktywności ruchowej osób w średnim wieku. PZWL, Warszawa 1985. Literatura uzupełniająca: 14. Kuński H.: Trening rekreacyjno-zdrowotny (w:) Droga ku zdrowiu. Warszawa 1983. 15. Maszczak T.: Metodyka wychowania fizycznego. Warszawa 1995. 16. Ulatowski T.: Teoria sportu. t. I. Warszawa 1992

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Praktyka zawodowa	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.PZ.3, PS.PZ.4, PS.PZ.5	PS.PZ.3, PS.PZ.4, PS.PZ.5
	Język przedmiotu	Polski	
	Treści programowe	Moduł praktyczny	
	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów,	
	Rok studiów, semestr	rok II, semestr 3,4 rok III, semestr 5	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	Praktyka zawodowa	
	Wymagania wstępne	brak	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		320 godz. semestr 3	320 godz. semestr 3
		320 godz. semestr 4	320 godz. semestr 4
		320 godz. semestr 5	320 godz. semestr 5
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		11 pkt ECTS – semestr 3	
		11 pkt ECTS – semestr 4	
		11 pkt ECTS – semestr 5	
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Moduł praktyczny	
	Metody dydaktyczne	Obserwacja, analiza dokumentów instruktaż	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie z oceną Zadania podejmowane przez studenta w trakcie praktyk muszą być szczegółowo udokumentowane w dzienniku praktyk i poświadczone przez upoważnioną osobę zatrudnioną w miejscu praktyk Frekwencja	

	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1. Praktyka wstępna – 2 tygodnie (realizacja II rok studiów, semestr III). Wstępne rozpoznanie roli i zadań pracownika socjalnego, uczenie kontaktu i komunikacji z klientem. Indywidualna praca z przypadkiem. Praca z dziećmi, z młodzieżą z problemami socjalnymi, z rodziną problemową. Miejsca praktyk: świetlice środowiskowe, terapeutyczne, oratoria, zespoły charytatywne, domy pomocy, hospicja, kuratela rodzinna, asystenci socjalni osób niepełnosprawnych. •Gmina jako podstawowa instytucja pracy socjalnej – 2 tygodnie (realizacja rok II, semestr III). Poznanie pracy socjalnej i zadań pracownika socjalnego w perspektywie gminy. Diagnoza i monitoring problemów socjalnych w gminie. Rola mediów w rozpoznawaniu i łagodzeniu problemów socjalnych. Praca socjalna a aktywność społeczno-kulturalna i obywatelska w gminie. Miejsca praktyk: Ośrodek Pomocy Społecznej, urząd gminy, rada gminna, komisje samorządowe, organizacje pozarządowe, lokalne media. •Główne instytucje pomocy społecznej - 4 tygodnie (do końca III roku). Poznanie podstawowych instytucji, zadania pracowników socjalnych, prawo, finanse, administracja. Trudności i sprzeczności interesów, ról i wartości w pracy socjalnej. Miejsca pracy: GOPS, MOPS, PCPR, PUP, świetlice socjoterapeutyczne, warsztaty terapii zajęciowej ośrodki interwencji kryzysowej, centra integracji, ewentualnie inne instytucje socjalne.
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • inicjowania działań na rzecz interesu publicznego • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		17. Praca socjalna jako działanie wychowawcze / Wojciech Mikołajewicz.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 1999.(Biblioteka Pracownika Socjalnego) 18. Praktyczna nauka pracy socjalnej / Neil Thompson, Martina Osada, Bob Anderson ; przekł. Przemysław Oniszcuk.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 1999. 19. Portret współczesnego pracownika socjalnego : Studium socjologiczne / Dobroniega Trawkowska.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 2006.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Seminarium dyplomowe	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.38.3.S, PS.38.4.S, PS.38.5.S, PS.38.6.S	PS.34.3.S, PS.34.4.S, PS.34.5.S, PS.34.6.S
	Język przedmiotu	Język polski	
	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów,	

	Rok studiów, semestr		II rok , semestr 3, 4 II rok , semestr 5, 6	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot			
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot			
	Formuła przedmiotu		seminarium	
	Wymagania wstępne		znajomość podstaw statystyki	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			15 godz. semestr 3 15 godz. semestr 4 15 godz. semestr 5 15 godz. semestr 6	15 godz. semestr 3 15 godz. semestr 4 15 godz. semestr 5 15 godz. semestr 6
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			1 pkt ECTS – semestr 3 1 pkt ECTS – semestr 4 1 pkt ECTS – semestr 5 1 pkt ECTS – semestr 6	1 pkt ECTS – semestr 3 1 pkt ECTS – semestr 4 1 pkt ECTS – semestr 5 1 pkt ECTS – semestr 6
	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Celem przedmiotu jest zapoznanie z zasadami realizacji seminarium dyplomowego. Omówienie powstałych błędów w trakcie pisania części teoretycznej. dyskusja, analiza tekstów źródłowych, analiza przypadków, rozwiązywanie zadań problemowych związanych z kierunkiem Praca Socjalna	
	Metody dydaktyczne		20. seminarium 21. metoda nauczania – pogadanka, ciągłe ocenianie, konsultacje w zakresie przeprowadzonych badań ich wyników oraz treści pracy , praca indywidualna ze studentem w trakcie konsultacji.	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie bez oceny Zaliczenie na podstawie aktywności i przedstawionych fragmentów pracy licencjackiej	
	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Zasady realizacji seminarium dyplomowego. Etyczny wymiar badań Problematyka badawcza. Ustalenie tematyki prac dyplomowych. Struktura części teoretycznej Zasady pisowni części teoretycznej pracy dyplomowej. Charakterystyka podstawowych pojęć Dobór grup badawczych. Omówienie powstałych błędów w trakcie pisania części teoretycznej Sposób realizacji: Pogadanka, konsultacje	
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej pracownika socjalnego, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	

		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Babbie E., Badania społeczne w praktyce, tłum. Witold Betkiewicz, WN PWN, Warszawa 2003 Juszczyk S., Statystyka dla pedagogów, Toruń 2001. Łobocki M., Wprowadzenie do metodologii pedagogiki. Kraków 2000. Nowak S., Metodologia badań społecznych, Warszawa 1985. Pilch T., Bauman T., Zasady badań pedagogicznych. Warszawa 2010. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005. Węglińska M., Jak pisać pracę magisterską, Impuls, Kraków 1998

III rok praca socjalna

1	Wykluczenie i wyrównywanie szans	Wykład i ćwiczenia
2	Praca socjalna z bezrobotnym	Wykład i ćwiczenia
3	Pedagogika społeczna	Wykład i ćwiczenia
4	Projekt socjalny	Wykład i ćwiczenia
5	Praca z osobą uzależnioną	Wykład i ćwiczenia
6	Pierwsza pomoc medyczna	ćwiczenia
7	Zdrowie publiczne i system opieki zdrowotnej	Wykład i ćwiczenia
8	Interwencja kryzysowa/Terapia zajęciowa	ćwiczenia
9	Aktywizacja społeczności lokalnej	ćwiczenia
10	Ochrona własności intelektualnej	Wykład

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Wykluczenie i wyrównywanie szans	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.28.5.W, PS.28.5.C	PS.26.5.W, PS.26.5.C
4.	Język przedmiotu	polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok III, semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Polityka społeczna, Praca socjalna; posiadanie podstawowych wiadomości z zakresu polityki społecznej i pracy socjalnej	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

	przypisana modułowi/przedmiotowi	1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy na temat wykluczenia społecznego, problemu z dostępem do zasobów, dóbr, instytucji, systemów politycznych oraz sposobów wyrównywania szans	
14.	Metody dydaktyczne	<u>Wykład:</u> - Wykład problemowy z pokazem multimedialnym - Konsultacje regularne <u>Ćwiczenia:</u> Dyskusja problemowa; Pokaz multimedialny; Praca w grupach; Dyskusja esejów indywidualnych studentów; Analiza aktów prawnych i danych statystycznych konsultacje regularne	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<u>Wykład</u> Zaliczenie z oceną- Forma pisemna (po przeprowadzeniu wykładów) <u>Ćwiczenia</u> zaliczenie z oceną (ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych z: przygotowania prezentacji, przygotowania do zajęć oraz aktywności).	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<u>Tematyka wykładów:</u> Znaczenie terminologii wykorzystywanej w literaturze - margines społeczny - patologia społeczna - podklasa (deklasacja) / nadklasa - podsumowanie używanych terminów i ich przeciwstawieństw - definicje wykluczenia społecznego - deficyty uczestnictwa Wykluczenie społeczne – problem z dostępem do zasobów, dóbr, instytucji, systemów politycznych - definicja marginalności - cechy grupy marginalizowanej - odczucia (postawy) członków grup zmarginalizowanych - lista grup analizowanych jako „zagrożone wykluczeniem- na podstawie przeglądu badań (według H. Silver) - lista osób (zbiorowości) zagrożonych wykluczeniem społecznym (według Narodowej Strategii Integracji Społecznej) - koncepcja związków między marginalizacją i złym rozwojem-według F. Mahlera - Wskaźniki, kryteria, mierniki - kryteria i wskaźniki wykluczenia społecznego- według J. Kwaśniewskiego (1997) - kryteria podklasy – według Henryka Domańskiego - marginalność – według Lidii Beskid - przejawy i kryteria marginalizacji i wykluczenia społecznego - system wskaźników społecznych: według Reginy Bernard-Schmidt i Heinza- Herberta Nolla - wskaźniki statystyczne proponowane w kontekście polityki społecznej: (Strategia Lizbońska; Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS) Polski Ubóstwo a wykluczenie społeczne - ubóstwo a wykluczenie społeczne- próba zarysowania różnic - wyniki badań empirycznych - wykluczenie społeczne: kierunki rozwoju czym jest integracja społeczna - ubóstwo jako kwestia społeczna: ubóstwo istota; ubóstwo pomiar - kryteria ubóstwa Metody identyfikacji ubogich i wykluczonych społecznie Monitoring wykluczenia społecznego i integracji społecznej -doświadczenia międzynarodowe - monitoring procesów społecznych i rozwojowych systemu Narodów Zjednoczonych - indeksy kompozytowe - wskaźniki zrównoważonego rozwoju - Milenijne Cele Rozwoju - monitoring wykluczenia społecznego w działaniach OECD, Banku Światowego i UE Klasyfikacja czynników wykluczenia społecznego -kryteria klasyfikacji : kryterium natury; kryterium miejsca; kryterium powiązania	

			- wskaźniki wykluczenia i ich agregacja Rola trzeciego sektora w wyrównywaniu szans Trzeci sektor i jego udział w wyrównywaniu szans osób wykluczonych – zadania, organizacja i metody finansowania Rola instytucji gospodarki społecznej w przeciwdziałaniu patologiom społecznym w Polsce <u>Tematyka ćwiczeń:</u> - Zasięg biedy w Polsce- perspektywa porównawcza - Prezentacja referatów dotyczących tematyki przedmiotu. Publiczna dyskusja nad referatami. - Rola trzeciego sektora w wyrównywaniu szans - Próba urynkowania polityki społecznej- jako szansa na wyższą efektywność polityki społecznej i zmniejszenie rozmiaru wykluczenia - Bieda w Polsce przed i po wstąpieniu do UE – analiza badań - Ubóstwo wśród dzieci w Polsce na tle innych państw UE- analiza badań
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza Umiejętności Kompetencje społeczne	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole • krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
20.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatura podstawowa:</u> • Szarfenberg Ryszard (2009), „Ubóstwo, marginalność i wykluczenie społeczne”; w: Firlit-Fesnak G., Szyłko-Skoczny M. (red.), „Polityka społeczna. Podręcznik akademicki”, PWN, Warszawa 2009 • Panek Tomasz (2003) “Ubóstwo jako kwestia społeczna” ; w: Kurzynowski A. (2003) red., Polityka społeczna” Warszawa, SGH – IGS • Panek Tomasz (2011), „Ubóstwo, wykluczenie społeczne i nierówności. Teoria i praktyka pomiaru”, SGH, Warszawa • Golinowska S., Tarkowska E., Topińska I. (red.) (2005), „Ubóstwo i wykluczenie społeczne. Badania - Metody – Wyniki”; IPiSS, Warszawa. • Kietlińska K. (2010), „Rola trzeciego sektora w społeczeństwie obywatelskim”, Difin, Warszawa • Kotowska I. (2012) (red.), „Rynek pracy i wykluczenie społeczne w kontekście percepcji Polaków- Diagnoza społeczna 2011”, Warszawa- Raport <u>Literatura uzupełniająca:</u> 2. „Wykluczenie i integracja społeczna w Polsce- Ujęcie wskaźnikowe” (2006), Raport- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej 3. Polski raport Social Watch 2010: UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE W POLSCE. Raport krajowy Polskiej Koalicji Social Watch i Polskiego Komitetu European Anti-Powerty Network, red. Ryszard Szarfenberg 4. Barbara Rysz-Kowalczyk (2001), „LEKSYKON POLITYKI SPOŁECZNEJ”, Warszawa 5. Christina Pantazis, David Gordon, Ruth Levitas (2006) (ed.), “Poverty and social exclusion in Britain: the millennium survey”, The Policy Press- University of Bristol, UK. 6. Frieske K. W., Popławski P., „Opieka i kontrola”, Wyd. Interart, Warszawa 1996 7. Germani G. (1980): “Marginality”, New Brunswick, New Jersey, Transaction Books. 8. Kwaśniewski J. (red.) (1997), "Kontrola społeczna procesów marginalizacji", Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji UW 9. Lalak Danuta, Pilch Tadeusz (red.) (1999), Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej”, Wydawnictwo Akademickie „Żak” 10. Leś E. (2004), „Praca dla grup wykluczonych i o obniżonej zdolności do pracy,, , w: W trosce o pracę, Raport UNDP, Warszawa 11. Leś E. (2009), „Rola trzeciego sektora w polityce społecznej”, w: Firlit-Fesnak G., Szyłko-Skoczny M. (red.), „Polityka społeczna. Podręcznik akademicki”, PWN, Warszawa 2009 12. Mahler F. (1993): “Maldevelopment and Marginality”, [w:] J. Danecki (ed.) “Insights into Maldevelopment. Reconsidering the Idea of Progress”, The University of Warsaw , Warsaw.

		13. Martin O'Brien; Sue Penna (2007) "Social exclusion in Europe: some conceptual issues" INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL WELFARE, nr 16 14. Orczyk Józef (2008), „Polityka społeczna. Uwarunkowania i cele”, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 15. Pismo naukowe „Praca socjalna” – Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa- wybrane artykuły 16. Rocznik „Problemy Polityki Społecznej”, IFiS PAN, Warszawa- wybrane numery
--	--	---

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Praca socjalna z bezrobotnym	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.29.5.W, PS.29.5.C	PS.27.5.W, PS.27.5.C
	Język przedmiotu	polski	
	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów	
	Rok studiów, semestr	Rok III, semestr V	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	Wykład, Ćwiczenia	
	Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z zakresu pracy socjalnej	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	2 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy z zakresu pracy socjalnej z osobą bezrobotną, sposobów i metod przeciwdziałania bezrobociu	
	Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, Dyskusja Pokaz multimedialny Konsultacje	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład - zaliczenie (bez oceny) - po przeprowadzeniu wykładów Egzamin pisemny Ćwiczenie – zaliczenie (z oceną) – po przeprowadzeniu ćwiczeń na podstawie: - przygotowanych zagadnień zgodnych z tematyką zajęć - aktywności; - obecności na zajęciach	

	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<u>Tematyka wykładów:</u> - Charakterystyka zjawiska bezrobocia - Uwarunkowania bezrobocia - Portret osoby bezrobotnej - System zabezpieczenia społecznego na wypadek bezrobocia – - Diagnozowanie sytuacji i motywacji osoby bezrobotnej - Bezrobotny jako trudny klient - Wsparcie osób bezrobotnych - Praktyczne rozwiązania problemu bezrobocia wśród klientów pomocy społecznej - Aktywizacja osób bezrobotnych
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego - fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych - formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatura podstawowa:</u> - Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. - Reszke I., <i>Wobec bezrobocia: opinie, stereotypy</i>, Katowice 1999, - Ratajczak Z., <i>Bezrobocie jako wyzwanie</i>, Katowice 2004, <u>Literatura uzupełniająca:</u> Pilch T., Lalak D., <i>Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej</i> , Warszawa 1999, Pilch T., Lepalczyk I. (red.): <i>Pedagogika społeczna. Człowiek w zmieniającym się świecie</i> , Warszawa 1995,

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Pedagogika Społeczna	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.		PS.30.5.W, PS.30.5.C	PS.28.5.W, PS.28.5.C
5.	Język przedmiotu	Polski	
6.	Typ przedmiotu	Obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku	
7.	Rok studiów, semestr	Rok III, sem. V	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
9.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
10.	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	

11.	Wymagania wstępne	Przed rozpoczęciem zajęć z przedmiotu student powinien: • Mieć podstawową znajomość realiów praktyki społecznej, • Posiadać podstawową wiedzę z zakresu problemów społecznych współczesnego świata, • Posiadać umiejętność samodzielnego formułowania poglądów na temat wychowania i edukacji; • Posiadać wiedzę z zakresu współczesnych zadań wychowawczo-edukacyjnych w kontekście aktualnych przemian społeczno-kulturowych i politycznych; Posiadać umiejętność krytycznej analizy treści literatury przedmiotu.	
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne 15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia	Studia niestacjonarne 15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
13.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne 1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia	Studia niestacjonarne 1 pkt ECTS – wykład, 1 pkt ECTS – ćwiczenia
14.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy z zakresu genezy przedmiotu i zadania pedagogiki społecznej – podstawowych pojęć, obszarów zainteresowań teoretycznych i dziedziny praktyki pedagogiki społecznej.	
15.	Metody dydaktyczne	Wykład problemowy/prezentacja multimedialna Metody praktyczne (studium przypadków z zakresu poruszanej tematyki). Metody podające (prezentacja multimedialna). Metoda projektów. Praca z tekstem. Konsultacje.	
16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład - Zaliczenie z ocen Podstawą do zaliczenia wykładów będzie obecność oraz wynik egzaminu pisemnego. Ćwiczenia - zaliczenie z oceną Podstawą zaliczenia ćwiczeń jest: - aktywny udział w zajęciach oraz obecność, - prace własne wykonane w formie referatu - końcowy sprawdzian pisemny jeżeli student nie spełnił warunków powyższych lub nie satysfakcjonuje go zaproponowana ocena.	
17.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Geneza przedmiot i zadania pedagogiki społecznej – podstawowe pojęcia. Obszary zainteresowań teoretycznych i dziedziny praktyki pedagogiki społecznej. Pojęcie środowiska i typologia środowisk. Wprowadzenie pojęć: środowisko i otoczenie. Środowisko naturalne (geofizyczne), społeczne i kulturowe, miasto i wieś. Rodzina jako środowisko wychowawcze – problemy dezorganizacji i przemiany funkcji rodziny. Struktura, typy rodzin oraz przemiany funkcji rodziny, zagrożenia, alternatywne modele życia rodzinnego. Rodzinne i instytucjonalne formy opieki zastępczej i całkowitej. Współczesne koncepcje wspierania dziecka i rodziny niewydolnej wychowawczo, problem wychowania w instytucji. Przemiany środowiska wychowawczego szkoły – szkoła środowiskowa czy elitarna, kształtowanie kompetencji społecznych ucznia. Funkcje szkoły. Czynniki równego startu. Bariery i zagrożenia dostępu do oświaty. Próba określenia wizji współczesnego i przyszłego systemu edukacyjnego, kapitał ludzki. Agresja i przemoc w szkole. Definicja agresji i przemocy, źródła i przejawy agresji, czynniki warunkujące przemoc i agresję, programy profilaktyczne. Grupa rówieśnicza jako środowisko wychowawcze Środowisko wychowawcze. Pojęcie grupy w naukach społecznych. Definicja grupy rówieśniczej. Organizacja, struktura i funkcje. Typy przywództwa. Środowisko lokalne – przeobrażenia i przemiany. Środowisko lokalne – definicja. Wspólnota, a stowarzyszenie. Więzy w środowisku lokalnym. Koncepcja kręgów J. Pietera. Koncepcja sił społecznych wg H. Radlińskiej. Typy środowisk lokalnych. Wybrane dziedziny aktywności człowieka: kultura, czas wolny, rekreacja, aktywność społeczna i obywatelska, organizacje pozarządowe, wolontariat. Animacja społeczno-kulturalna. Metody, etapy animacji społeczno-kulturalnej w społecznościach lokalnych, indywidualne i społeczne skutki animacji, rola i zadania animatora. Ubóstwo kulturowe i nędza materialna jako zjawiska towarzyszące przemianom cywilizacyjnym. Marginalizacja i wykluczenie społeczne, problemy społeczne: bezrobocie, bezdomność, żebractwo, nowe ubóstwo itp. Bieda dziecięca jako problem współczesnego społeczeństwa. Wielowymiarowość zagadnienia biedy, bariery utrudniające prawidłowy rozwój dzieci, badania nad biedą dziecięcą, programy profilaktyczne. Pedagogika społeczna wobec wyzwań modernizacji. Modernizacja tradycyjnych społeczeństw i społeczności, cechy społeczeństwa ponowoczesnego. Migracje jako zjawisko społeczne. Imigracja. Globalizacja. Eurosieroctwo. Pedagogika społeczna wobec wyzwań modernizacji. Modernizacja tradycyjnych społeczeństw i społeczności, cechy społeczeństwa ponowoczesnego, ponowoczesna osobowość, kultura popularna jako czynnik socjalizacji, redefinicja ról społecznych: przemiany płci kulturowej. Człowiek w obliczu kryzysu: choroba i śmierć. Zdrowie jako kategoria społeczna. Definicje choroby: medyczna, społeczna, indywidualna. Choroby cywilizacyjne. Etyka choroby, rola chorego. Etyka umierania, świadomość śmierci.	

18.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego - fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
19.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa Chudzicka-Czupa A., <i>Bezrobocie. Różne oblicza wsparcia</i>, Katowice 2004 Dobrowolski P., Mądry I. (red.), <i>Ubodzy i bezdomni</i>, Katowice 1998 Dyczewski L., <i>Ludzie starzy i starość w społeczeństwie i kulturze</i>, Lublin 1994; Grzymała - Moszczyńska H., <i>Uchodźcy: Podręcznik dla osób pracujących z uchodźcami</i>, Kraków 2000 Gliński P., Lewenstein B., Siciński A. (red.), <i>Samoorganizacja społeczeństwa polskiego: Trzeci sektor</i>, Warszawa 2002 Hrynkiewicz J., <i>Przeciw ubóstwu i bezrobociu: lokalne inicjatywy obywatelskie</i>, Warszawa 2002 Kawula S. (red.), <i>Pedagogika społeczna. Dokonania - aktualność - perspektywy</i>, Toruń 2003 Kawula S., <i>Pomocniczość i wsparcie – kategorie polityki społecznej</i>, Olsztyn 2002 Konopczyński M., Theiss W., Winiarski M. (red.), <i>Pedagogika społeczna - przestrzenie życia i edukacji</i>. Warszawa 2010 Kozdrowicz E., Przeclawska A. (red.), <i>Absolwent pedagogiki dziś. Perspektywa teorii i praktyki pedagogiki społecznej</i>, Warszawa 2006 Marynowicz-Hetka E., <i>Pedagogika społeczna, T. 1 i 2</i>. Warszawa 2006 Mendel M., <i>Partnerstwo rodziny, szkoły, gminy</i>, Toruń 2000 Piekarski J., Pilch T., Theiss W., Urbaniak-Zajac D. (red.), <i>Edukacja społeczna wobec problemów współczesnego człowieka i społeczeństwa</i>, Łódź 2010 Piekarski J., <i>U podstaw pedagogiki społecznej. Zagadnienia teoretyczno – metodologiczne</i>, Łódź 2007 Pilch T., Lalak D., <i>Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej</i>, Warszawa 1999; Przeclawska A., Theiss W. (red.), <i>Pedagogika społeczna. Pytania o XXI wiek</i>, Warszawa 2000 Reczek – Zymróż Z., <i>Współdziałanie pedagogiczne szkoły podstawowej ze środowiskiem lokalnym</i>, Kraków 2009 Szatur – Jaworska B., <i>Ludzie starzy i starość w polityce społecznej</i>, Warszawa 2000 Theiss W., <i>Mała ojczyzna. Kultura, Edukacja, rozwój lokalny</i>, Warszawa 2001 Tyszką Z., <i>Relacje i oddziaływania zachodzące między strukturą społeczną a rodziną</i>, [w:] <i>Rodziny polskie na progu lat 90-tych</i>, Z. Tyszką (red.), Poznań 2001 Woynarowska B. (red.), <i>Uczniowie z chorobami przewlekłymi</i>, Warszawa 2010 Ziółkowska B., <i>Dziecko chore w domu, w szkole i u lekarza. Jak wspomagać rozwój dzieci przewlekle chorych?</i>, Gdańsk 2010 Literatura uzupełniająca: Czapiński J., Panek T. (red.), <i>Diagnoza społeczna 2007</i>, Warszawa 2007 Maciarz A., <i>Dziecko przewlekle chore</i>, Warszawa 2006 Sztompka P., <i>Zaufanie – fundament społeczeństwa</i>, Kraków 2007 Wnuk – Lipiński E., <i>Socjologia życia publicznego</i>, Warszawa 2005	

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Projekt socjalny	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.		PS.31.5.W, PS.31.5.C	PS.29.5.W, PS.29.5.C
5.	Język przedmiotu	Polski	
6.	Typ przedmiotu	Obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku	
7.	Rok studiów, semestr	Rok III, sem. V	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
9.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
10.	Formuła przedmiotu	Wykład, ćwiczenia	
11.	Wymagania wstępne	brak	
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		20 godz. wykład, 40 godz. ćwiczenia	10 godz. wykład, 20 godz. ćwiczenia
13.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia
14.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Zapoznanie studentów z obszarem tematycznym i zasadami konstruowania projektów socjalnych, tokiem postępowania celowościowego oraz przykładowymi projektami socjalnymi w różnych obszarach pracy socjalnej. Rozbudzenie w studentach wrażliwości na potrzeby i problemy innych ludzi. Wyposażenie studentów w umiejętności diagnozowania i interpretacji danych, rozpoznawania symptomów zjawisk utrudniających prawidłowe funkcjonowanie społeczne jednostek, grup, społeczności. pisanie projektów socjalnych	
15.	Metody dydaktyczne	Wykład problemowy/prezentacja multimedialna Metody praktyczne (studium przypadków z zakresu poruszanej tematyki). Metody podające (prezentacja multimedialna). Metoda projektów. Praca z tekstem. Konsultacje.	
16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie z oceną Formy zaliczenia: aktywność na wykładzie, ocenianie ciągłe, obecność na zajęciach, opracowanie projektu socjalnego	

17	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematyka wykładu -Projekt socjalny- istota i struktura. -Metodyka tworzenia projektu socjalnego -Zarządzanie projektem -Ewaluacja projektu -Diagnoza środowiska lokalnego i instytucji wspierających jako podstawa do tworzenia projektów socjalnych -Diagnoza potrzeb dzieci i młodzieży, dorosłych oraz depriwacji potrzeb -Konstruowanie projektów socjalnych dla rodziny jako środowiska wychowawczego, dla rodziny dysfunkcyjnej oraz wymagającej interwencji kryzysowej -Koncepcje projektów opiekuńczo-wychowawczych -Projekty socjalne wobec współczesnych zagrożeń społecznych -Zapobieganie marginalizacji w oparciu o projekty systemowe -Studia przypadków
18.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji • podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej pracownika socjalnego, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • społecznego • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
19.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: 1. Wokół problemów działania społecznego : Wybór tekstów i przykładów projektów działania / oprac. - Hetka Ewa Marynowicz, Jacek Piekarski.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 1998. (Biblioteka Pracownika Socjalnego) 2.. Zmiany w systemie opieki nad dziećmi i młodzieżą : Perspektywa europejska / red. Zofia Waleria Stelmazuk.- Katowice : Śląsk, Sp z o.o. Wydawnictwo Naukowe, 2001. (Biblioteka Pracownika Socjalnego) 3.. Pedagogika opiekuńcza : przeszłość, teraźniejszość, przyszłość / Red. Elżbieta Jundziłł, Róża Pawłowska.- Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2008. 4. Społeczeństwo w trakcie zmiany : Rozważania z zakresu pedagogiki społecznej i socjologii transformacji / - Winnicki Andrzej Radziewicz.- Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2005. (Biblioteka Współczesnych Problemów Edukacji) 5.Chudziński M., Przybylski W.: Jak skutecznie napisać projekt socjalny, wyd. Verlag Dashofer, Warszawa 2006

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Praca socjalna z osobą uzależnioną	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne PS.32.5.W, PS.32.5.C	Studia niestacjonarne
	Język przedmiotu	Polski	
	Typ przedmiotu	Obowiązkowy	
	Rok studiów, semestr	Rok III, semestr V	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	Wykłady, ćwiczenia	
	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z zakresu psychologii, socjologii, biomedyki.	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne 15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia	Studia niestacjonarne
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne 1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	Studia niestacjonarne
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Treści dotyczą pracy z osobą uzależnioną od alkoholu, narkotyków, nikotyny. Praca socjalna z rodziną osoby uzależnionej. Współuzależnienie. Choroba alkoholowa.	
	Metody dydaktyczne	Wykłady, ćwiczenia Prezentacje multimedialne, wykład, pogadanka, klasyczna metoda problemowa, metody aktywizujące; burza mózgów, dyskusja, metoda przypadków, praca w grupach, symulacja, gry i ćwiczenia symulacyjne, praca z literaturą przedmiotu, metody eksponujące, film, pokaz, instruktaż	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład: zaliczenie bez oceny, egzamin ćwiczenia: zaliczenie z oceną Podstawą zaliczenia zajęć jest: obecność na zajęciach (nieobecność powoduje konieczność zaliczenia treści z wszystkich opuszczonych zajęć), aktywność, pozytywne zaliczenie testu przewidzianego na zakończenie semestru.	

	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Alkoholizm jako problem społeczny Etiologia i skutki uzależnień (uzależnienie fizjologiczne, psychiczne, społeczne) Wpływ alkoholu na organizm Picie ryzykowne i szkodliwe, uzależnienie Mity i fakty o alkoholu Rodzina problemem alkoholowym (choroba całej rodziny) Fazy rozwoju uzależnienia, mechanizmy uzależnienia, sygnały ostrzegawcze i rozpoznawanie oznak uzależnienia Alkoholizm chorobą - objawy osiowe uzależnienia i kryteria uzależnienia wg. Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób Urazów i Przyczyn Zgonów - ICD 10 Wywiad alkoholowy AUDIT Współuzależnienie, kryteria osobowościowe współuzależnienia, schematy adaptacyjne do stresowych sytuacji małżeńskich Fazy przystosowania się do życia w rodzinie z problemem alkoholowym Role dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym, syndrom DDA Interwencja wobec osoby uzależnionej Interdyscyplinarne podejście w pracy socjalnej: profilaktyka-terapia-resocjalizacja Wykorzystanie metod pracy socjalnej w profilaktyce uzależnień Diagnoza sytuacji osoby uzależnionej i jej rodziny Praca socjalna z osobą uzależnioną i jej rodziną: - etapy pomocy, - podejmowane zadania w toku pracy z osobą uzależnioną - zasady pomagania osobie uzależnionej i rodzinie Prawo wobec osób uzależnionych Procedura zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu i rola gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych Instytucje pomocy, terapii i wsparcia społecznego dla osób uzależnionych i ich rodzin Metody leczenia uzależnienia od alkoholu Przemoc w rodzinie z problemem alkoholowym, kryteria przemocy Rodzaje przemocy i diagnoza przemocy w rodzinie Zasady pracy ze sprawcą i ofiarą przemocy w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” i zadania pracownika socjalnego
Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	
	Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	
	Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego	

	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: Mellibruda J.: Przeciwdziałanie przemocy domowej, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009 Mellibruda J. Psych-bio-społeczna koncepcja uzależnienia od alkoholu, czasopismo Alkoholizm i Narkomania, Nr 3/28, 1997 Mikuła J., Rodzina z problemem alkoholowym, Warszawa 2006 Woronowicz B.T. Uzależnienia. Geneza, terapia, powrót do zdrowia, Media Rodzina , 2009 Woronowicz B.: Bez tajemnic – o uzależnieniach i ich leczeniu, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2001 Uzależnienie od alkoholu – między diagnozą a działaniem. Seria poświęcona klientom pomocy społecznej. Poradnik dla pracowników służb społecznych, pod red. dr Joanna Staręga-Piasek Ważne akty prawne: Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.). Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1943 ze zm.) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245). Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179, poz.1485 z późn.zm.) Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015 Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Literatura uzupełniająca Dąbrowska K., Zobowiązanie do leczenia, Warszawa 2007 Habrata B., Przewodnik lekarza praktyka. Szkody zdrowotne spowodowane alkoholem, Springer, PWN Warszawa 1996 Kaczmarczyk I. „Choroba godności” , Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia , Nr 6/2007 Komorowska M., Funkcjonowanie dzieci z rodzin alkoholowych, Remedium, Nr 4/ 2008 Mikuła J., Konsekwencje związku z osobą uzależnioną od alkoholu. Współuzależnienie, Warszawa 2006 Ryś M., Rodzinne uwarunkowania psychospołeczne funkcjonowania Dorosłych Dzieci Alkoholików, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa, 2007 Sztander W., Rodzina z problemem alkoholowym, Warszawa 1996 Sztander W., Poza kontrolą , Warszawa 1993 Sztander W. , Rozmowy, które pomagają, Warszawa 1999 Sztander W., Interwencja wobec osoby uzależnionej „Test rozpoznawania zaburzeń związanych z piciem alkoholu AUDIT. Przewodnik dla podstawowej opieki zdrowotnej”, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa, 1998. Woronowicz B.T. Alkoholizm jest chorobą, PARPA, Warszawa 1994 Polecane czasopisma: „ Świat problemów” „Remedium” „Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia” „Alkoholizm i Narkomania” „Niebieska Linia”
--	--	---

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PIERWSZA POMOC MEDYCZNA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.33.5.C	
4.	Język przedmiotu	Polski.	
5.	Typ przedmiotu	Obowiązkowy	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III semestr V	

7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu		Ćwiczenia.
10.	Wymagania wstępne		Brak wymagań.
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne
			Studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		30 godz. ćwiczenia
12.			Studia stacjonarne
			Studia niestacjonarne
12.			2 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Przedmiot obejmuje podstawowe zagadnienia dotyczące udzielania pierwszej pomocy medycznej w oparciu o standardy Europejskiej Rady Resuscytacji.
14.	Metody dydaktyczne		Ćwiczenia opierają się na następujących metodach dydaktycznych: • Wykład problemowy w postaci pokazu multimedialnego. • Ćwiczenia z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych adekwatnych do omawianego zagadnienia. • Dyskusja, pogadanka. • Metody aktywizujące: burza mózgów, analiza przypadków. • Samodzielna praca z literaturą. • Wykorzystanie środków dydaktycznych: filmy, rysunki, fotografie. • Ćwiczenia praktyczne – praca indywidualna lub grupowa. • Konsultacje indywidualne bądź grupowe w zależności od zgłaszanych potrzeb.
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Ćwiczenia: zaliczenie oceny Warunkiem uzyskania zaliczenia z przedmiotu Pierwsza Pomoc Medyczna jest: • Obecność na zajęciach. (dopuszczalna jest jedna nieobecność, w przypadku kolejnych nieobecności – zaliczenie treści tematycznej zajęć). • Aktywny udział w prezentowanych ćwiczeniach. • Ocenianie ciągłe. • Pozytywne zaliczenie pracy kontrolnej w formie pisemnej. • Opracowanie zagadnienia na podstawie wskazanej literatury. • Pozytywne zaliczenie końcowe przedmiotu w formie pisemnej (test jednokrotnego wyboru).
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematyka ćwiczeń: 1. Definicja, cele i zakres udzielania pierwszej pomocy. 2. Podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy. 3. Zasady udzielania pierwszej pomocy na miejscu zdarzenia i w wypadkach drogowych. 4. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i u dzieci. 5. Zasady postępowania z pacjentem nieprzytomnym. 6. Pierwsza pomoc w doznanych obrażeniach ciała: rany, złamania, skręcenia, zwichnięcia, krwawienia, krwotoki, ciała obce, amputacje. 7. Zasady postępowania w oparzeniach i obrażeniach ciała wywołanych działaniem zimna. 8. Pierwsza pomoc w ostrych zespołach wieńcowych i we wstrząsie. 9. Pierwsza pomoc w sytuacjach szczególnych: omdlenia, hiperglikemia, hipoglikemia, napad padaczkowy, udar cieplny, podtopienia, zatrucia.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii

		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu - krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści społecznego - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: - Akty prawne: www.sejm.gov.pl - Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo – oddechowa. Podręcznik dla studentów pod redakcją prof. dr hab. med. Janusza Andersa. Wydanie III. Polska Rada Resuscytacji. Kraków 2011. - Goniewicz M. Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2012. - Chrzszczewska A. Bandażowanie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2006. - Wytyczne resuscytacji 2010. Polska Rada Resuscytacji. Kraków 2010. Literatura uzupełniająca: - Zawadzki A. (red.) Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo PZWL. Warszawa 2011. - Emory Campbell (red.) ITLS International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Medycyna praktyczna 2009. - Gaszyński W. Intensywna terapia i wybrane zagadnienia medycyny ratunkowej. Repetytorium. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2010.

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Zdrowie publiczne i systemy opieki medycznej	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.34.6.W, PS.34.6.C	PS.30.6.W, PS.30.6.C
	Język przedmiotu	Polski	
	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów, obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów,	
	Rok studiów, semestr	Rok III, semestr VI	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
	Formuła przedmiotu	Wykład i ćwiczenia	
	Wymagania wstępne	Podstawowy zakres wiadomości z biologii człowieka	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia	15 godz. wykład, 15 godz. ćwiczenia
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		1 pkt ECTS – wykład, 2 pkt ECTS – ćwiczenia	2 pkt ECTS – wykład, 3 pkt ECTS – ćwiczenia
	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Treści programowe przedmiotu zawierają podstawowe informacje dotyczące zdrowia i systemu opieki medycznej	

	Metody dydaktyczne		Wykład konwersatoryjny z wykorzystanie nowoczesnych technik audiowizualnych.Praca w grupach ćwiczeniowych.
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Wykład - zaliczenie bez oceny Ćwiczenia - zaliczenie z oceną • Obecność na wykładach i ćwiczeniach oraz aktywna postawa studenta na zajęciach, rozwiązywanie zadań tematycznych związanych z realizacją ćwiczeń. • Warunkiem otrzymania zaliczenia końcowego jest obecność na 90% zajęć (wykłady i ćwiczenia), pozytywna ocena z zadań tematycznych związanych z realizacją zajęć, zaliczenie ustne ewentualnych nieobecność na zajęciach, pozytywna ocena z pisemnej pracy końcowej.
	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<u>Treści merytoryczne wykładów:</u> 1. Koncepcja zdrowia w medycynie i w naukach społecznych. 2. Zakres i zadania zdrowia publicznego oraz medycyny społecznej - podstawowe pojęcia i definicje. 3. Koncepcja zdrowia na podstawie definicji WHO, Narodowego Programu Zdrowia, Ottawskiej Karty Zdrowia i Programu Zdrowie XXI wieku. 4. Promocja zdrowia: definicja, zakres, zadania. 5. Profilaktyka i jej znaczenie dla współczesnej koncepcji zdrowia. 6. Założenia i zadania systemowego modelu ochrony zdrowia w Polsce. 7. Finansowanie opieki zdrowotnej w Polsce. Zasady kontraktowania świadczeń. 8. Stan zdrowia i potrzeby zdrowotne społeczeństwa. Standardy opieki w zdrowiu i chorobie. <u>Treści merytoryczne ćwiczeń:</u> • Błędy żywieniowe społeczeństwa polskiego i ich zdrowotne następstwa. • Profilaktyczne zalecenia żywieniowe dla osób zdrowych. • Wpływ alkoholu na organizm człowieka. Psychospołeczne następstwa nadużywania alkoholu. • Epidemiologia palenia tytoniu. Konsekwencje zdrowotne nikotynizmu. Ustawa antynikotynowa. • Aktywność fizyczna a zdrowie. Wymagany biologicznie poziom aktywności fizycznej. Przeciwwskazania do podejmowania aktywności fizycznej. • Samobójstwa jako problem medyczny i społeczny. Profilaktyka samobójstw. • Stres związany z wykonywaniem pracy zawodowej. Promocja zdrowia psychicznego. • Narkomania jako problem medyczny i społeczny. Substancje uzależniające i typy uzależnień. Metody rozpoznawania objawów uzależnień i pomoc uzależnionym.
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej • zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.

	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<u>Literatura podstawowa</u> 18. Barański J., Piątkowski W.: Zdrowie/choroba. Wybrane problemy socjologii medycyny. Oficyna Wyd. ATUT, Wrocław 2002. 19. Czupryna A., Poździej S., Ryś A., Włodarczyk C. (red.): Zdrowie publiczne. Tom I, II. Wyd. med. Vesalius, Kraków 2000. 20. Karski i wsp.: Promocja zdrowia. Warszawa 1992. 21. Kulik T., Lataski M. (red.): Zdrowie Publiczne. Czelej, Lublin 2002. 22. Latalski M. (red.): Zdrowie publiczne. Wyd. AM, Lublin 1999. <u>Literatura uzupełniająca</u> 1. Getzen T.: Ekonomia zdrowia. Wyd. PWN, Warszawa 2000. 2. Kirschner H., Kopiczyński J. (red.): Aktualne problemy zdrowia. Wyd. IGNIS, Warszawa 1999. 3. zdrowotna w rodzinie i w szkole. FU. KUL, Stalowa Wola, 1997. 4. Kulik T.B., Wrońska I. (red.): Zdrowie w medycynie i naukach społecznych. KUL, St. Wola, 2000. 5. Nowacki W.: Wymogi Unii Europejskiej w ochronie zdrowia. Polityka i teoria. Centrum organizacji i ekonomiki ochrony zdrowia. Warszawa 2000
--	---	---

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Terapia zajęciowa.	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.36.6.C	PS.32.6.C
4.	Język przedmiotu	Polski.	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów, obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Znajomość podstawowej klasyfikacji rodzajów i stopni niepełnosprawności oraz potrzeb rewalidacyjnych poszczególnych grup pacjentów lub uczestników WTZ, ŚDS.	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		35 godz. ćwiczenia	15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		4 pkt ECTS – ćwiczenia	4 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie z zagadnieniami z zakresu miejsca terapii zajęciowej, pojęcia i klasyfikacji niepełnosprawności oraz metod i techniki pracy z osobami niepełnosprawnymi.	
14.	Metody dydaktyczne	•Ćwiczenia •Zajęcia praktyczne •Prezentacja •Pokaz	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie z ocenę – po przeprowadzeniu ćwiczeń	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		1.Treści merytoryczne: -Miejsce i zakres terapii zajęciowej. -Wyjaśnienia pojęcia i klasyfikacje niepełnosprawności. -Metody i techniki pracy z osobami niepełnosprawnymi. -Diagnozowanie potrzeb uczestników z uwzględnieniem grup docelowych oraz osiągnięcia jak najlepszego przystosowania do życia osób z różnymi typami i stopniami niepełnosprawności (treningi umiejętności społecznych). -Metody właściwego doboru zajęć terapii zajęciowej. -Adresaci terapii zajęciowej. -Rodzaje terapii zajęciowej, szczegółowe omówienie: ergoterapii, arteterapii, socjoterapii (metody, techniki terapii), plastykoterapia – sztuka użytkowa – zajęcia manualne, ćwiczenia praktyczne, muzykoterapia, bajko terapia, pantomima, filmoterapia. -Elementy treningu interpersonalnego 2. Sposób realizacji Formy rehabilitacji osób niepełnosprawnych poprzez ćwiczenia, zajęcia praktyczne, dyskusje, film, instruktaż, prezentacje, pokazy.
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości Umiejętności • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii Kompetencje społeczne • krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu' • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu <u>Literatura podstawowa</u> Baum E., <i>Terapia zajęciowa</i>, Warszawa 2008. Konieczna J.Ewelina., <i>Arteterapia w teorii i praktyce</i>, Impuls-Kraków 2011. Piszczyk M., <i>Terapia zabawą. Terapia przez sztukę-wybrane zagadnienia i metody</i>. Warszawa 2002. Kozaczuk L., <i>Terapia zajęciowa w domach pomocy społecznej. Przewodnik metodyczny</i>, Katowice 1999. Meder J. <i>Trening umiejętności społecznych w rehabilitacji zaburzeń psychicznych</i>, SWN, Katowice 1999. Kott T. <i>Zajęcia pozalekcyjne i terapia zajęciowa z osobami o obniżonej sprawności umysłowej</i>, WASP, Warszawa 2005. <u>Literatura uzupełniająca</u> Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych		

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Interwencja kryzysowa	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne PS.35.6.C	Studia niestacjonarne PS.31.6.C
4.	Język przedmiotu	Polski.	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia semestru i roku studiów, obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		

8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu		Ćwiczenia
10.	Wymagania wstępne		brak
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		35 godz. ćwiczenia	15 godz. ćwiczenia
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		4 pkt ECTS – ćwiczenia	4 pkt ECTS – ćwiczenia
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Celem zajęć jest przekazanie wiedzy na temat: psychopedagogicznych aspektów funkcjonowania w człowieku w sytuacji kryzysu (sytuacyjnego, rozwojowego, egzystencjalnego czy środowiskowego); zasad wczesnej interwencji psychopedagogicznej w przypadku ofiar kryzysów; mechanizmów i strategii interwencji kryzysowej.
14.	Metody dydaktyczne		•Ćwiczenia •Zajęcia praktyczne •Prezentacja •Pokaz
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie z oceną – po przeprowadzeniu ćwiczeń
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Podstawowe teorie kryzysu oraz interwencji kryzysowej. Rodzaje sytuacji kryzysowych i sposoby radzenia sobie z kryzysem w świetle różnych koncepcji (Erikson, Janis i Mann, Lazarus, Caplan). Historia, definicje, cele i charakterystyczne cechy interwencji kryzysowej. Podstawowe modele ośrodków interwencji kryzysowej. Mikro oraz makro uwarunkowania sytuacji kryzysowych. Społeczne oraz indywidualne konsekwencje sytuacji kryzysowych. Warsztat pomagającego. Metody, techniki, formy pracy z osobami znajdującymi się w kryzysie (rodzina w kryzysie, kryzys małżeński, przemoc, uzależnienie w rodzinie, traumatyczne wydarzenia życiowe, zachowania samobójcze). Zasady, formy, metody oraz środki służące stymulacji własnego rozwoju zawodowego oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu
17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu pracy socjalnej oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych • formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)

		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa BADURA-MADEJ Wanda. (red). Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej. Poradnik dla pracowników socjalnych, Katowice Biblioteka Pracownika Socjalnego, 1999. GREENSTONE James L., LEVITON Sharon C. Interwencja kryzysowa / przekł. Monika Gajdzińska. - Gdańsk : GWP, 2004 JAMES Richard K., GILLIAND Burl E : Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię. - Warszawa : PARPA, 2006 JUSZCZAK Barbara : Ośrodek interwencji kryzysowej // W: Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej / pod red. Józefy Brągiel i Sylwii Badory. - Opole : Wydaw. UO, 2005. THUROW Regina : Interwencja kryzysowa w Polsce : rozwiązania instytucjonalne // W: Praca socjalna w organizacjach pozarządowych : z problemów działania i kształcenia / red. nauk. Barbara Kromolicka. - Toruń : "Akapit", cop. 2005. Literatura uzupełniająca: KUBACKA-JASIECKA Dorota : Interwencja kryzysowa // W: Psychologia kliniczna. T. 2 / red. nauk. Helena Sęk. - Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2005. KUBACKA-JASIECKA Dorota : Interwencja kryzysowa z perspektywy psychosocjokulturowego paradygmatu kryzysu // W: Kryzys, interwencja i pomoc psychologiczna. Nowe ujęcia i możliwości / red. Dorota Kubacka-Jasiecka, Krzysztof Budyń. - Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 2004. LIPCZYŃSKI Andrzej : Psychologiczna interwencja w sytuacjach kryzysowych. - Warszawa : Difin, 2007. MATYJAS Bożena : Pomoc i wsparcie rodziny w sytuacji kryzysu // W: Rodzina jako środowisko pracy socjalnej : teoria i praktyka / red. Bożena Matyjas, Jolanta Biała. - Kielce : Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, 2007. RZESOŚ Karolina : Interwencja w kryzysie - z doświadczeń ośrodka interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy // W: Od systemu terapeutycznego do interwencji / red. Łukasz Kaczmarek i in. - Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 2006. SIKORSKI Wiesław : Praktyczne wskazania do diagnozy i interwencji kryzysowej w przypadku osób po doznanym urazie // W: Kryzys, interwencja i pomoc psychologiczna. Nowe ujęcia i możliwości / red. Dorota Kubacka-Jasiecka, Krzysztof Budyń. - Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 2004. WCZESNE interwencje : kto, gdzie i jak to ma robić? Dyskusja. Cz. II // W: Młodzież z grup ryzyka. Perspektywy profilaktyki / pod red. Miry Prajsner. - Warszawa : PARPA, 2003. WOŹNIAK Urszula : Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej w kontekście problematyki bezrobocia // W: Kryzys, interwencja i pomoc psychologiczna. Nowe ujęcia i możliwości / red. Dorota Kubacka-Jasiecka, Krzysztof Budyń. - Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 2004.

Lp	Elementy składowe sylabusu	Opis
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Aktywizacja społeczności lokalnej

2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PS.37.6.C	PS.33.6.C
4.	Język przedmiotu	Polski.	
5.	Treści programowe	Podstawowe kategorie charakteryzujące zadania pracownika socjalnego w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej, cele i metody pracy w tym procesie. Uczestniczenie w różnych formach aktywizacji społeczności lokalnej.	
6.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
7.	Rok studiów, semestr	Praca Socjalna, rok III, semestr VI	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
9.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
10.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
11.	Wymagania wstępne	BRAK	
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		30 godz. ćwiczenia	15 godz. ćwiczenia
13.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		4 pkt ECTS – ćwiczenia	3 pkt ECTS – ćwiczenia
14.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Podstawowe kategorie charakteryzujące zadania pracownika socjalnego w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej, cele i metody pracy w tym procesie. Uczestniczenie w różnych formach aktywizacji społeczności lokalnej.	
15.	Metody dydaktyczne	prezentacje multimedialne, dyskusja, samodzielna praca studenta z literaturą, konsultacje regularne	
16.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ćwiczenie – zaliczenie (z oceną) – po przeprowadzeniu ćwiczeń na podstawie: • praca zaliczeniowa, • pokaz multimedialny, • aktywności, • obecności na zajęciach	

17.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		• Znaczenie aktywizacji (wychowawcze, zdrowotne, kulturotwórcze czasu wolnego) • Przygotowanie do czasu wolnego i rekreacji naturalne i instytucjonalne • Środowiska wychowawcze • Zasady organizacji i prowadzenia zajęć kulturalno – rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych w czasie wolnym • Zapobieganie przejawom niewłaściwego spędzania czasu wolnego, • Aktywizacja społeczności lokalnych (wyznaniowych, etnicznych, rasowych) • Kształcenie postaw przedsiębiorczych • Formy aktywizacji różnych grup społecznych • Bariery aktywizacji zawodowej i społecznej • Formy aktywizacji w instytucjach pomocowych • Resocjalizacja formą aktywizacji społecznej • Missing class (working poor), undesclass
18.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	• zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego • fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji • podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości
		Umiejętności	• formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego • komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii • brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich • współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) • samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
		Kompetencje społeczne	• krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści • uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu • myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy • odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: przestrzegania zasad etyki, zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego
19.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<u>Literatura podstawowa:</u> Pieta J., <i>Pedagogika czasu wolnego</i>, Warszawa 2004 Jordan P., Skrzypczak B., (red) <i>Centrum aktywności lokalnej jako metoda rozwoju społeczności lokalnej</i>, Warszawa 2002 <u>Literatura uzupełniająca:</u> Kielbasiewicz-Drozdowska I., Siwiński W., <i>Teoria i metodyka rekreacji</i>, Poznań 2001 Matias S., <i>Problematyka organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży. Podstawy teoretyczne i wskazówki praktyczne</i>, Warszawa 1980

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
	Nazwa modułu/ przedmiotu	Ochrona własności intelektualnej	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Społeczno-Artystyczny Zakład Pracy Socjalnej	
	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		OWI.04.6.W	OWI.04.6.W

	Język przedmiotu		Polski.	
	Typ przedmiotu		obowiązkowy do zaliczenia semestru/roku studiów,	
	Rok studiów, semestr		III rok semestr VI	
	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot			
	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot			
	Formuła przedmiotu		Wykład	
	Wymagania wstępne		Bez wymagań.	
	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			15 godz. wykład	15 godz. wykład
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			1 pkt ECTS – wykład	1 pkt ECTS – wykład
	Założenia i cele modułu/przedmiotu		Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy z zakresu prawa autorskie goi praw pokrewnych w polskim prawie oraz inne zagadnienia z zakresu własności intelektualnej	
	Metody dydaktyczne		Wykład	
	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Zaliczenie bez oceny Zaliczenie wykładu w formie ustnej wypowiedzi, aktywność podczas zajęć, obecność	
	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Sposób realizacji: pogadanka , zaliczenie w formie wypowiedzi ustnej, wykład dyskusja Wprowadzenie do tematyki Prawa autorskie i prawa pokrewne w polskim prawie Inne zagadnienia z zakresu własności intelektualnej Intelektualna własność przemysłowa Wzory użytkowe , wzory przemysłowe, znaki towarowe Topografia układów scalonych , projekty racjonalizatorskie, oznaczenia graficzne	
	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	- w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu pracy socjalnej oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu określonych w programie studiów dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - zastosowania praktyczne wiedzy w działalności zawodowej pracownika socjalnego - podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej pracownika socjalnego, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	
		Umiejętności	- formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej pracownika socjalnego - posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego - planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole	
		Kompetencje społeczne	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	

**Wykaz literatury podstawowej
i uzupełniającej, obowiązującej
do zaliczenia danego
przedmiotu**

Literatura podstawowa:

1. J. Barta, R. Markiewicz, Prawo autorskie, Warszawa 2008 r.
2. M. du Vall, Prawo patentowe, Warszawa 2008 r.
3. E. Nowińska, U. Romińska, M. du Vall, Prawo własności przemysłowej. Przepisy i omówienie, Warszawa 2003 r.

teksty ustaw:

4. ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych
5. ustawa prawo własności przemysłowej
6. ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji

Literatura uzupełniająca:

1. J. Barta, M. Czajkowska – Dąbrowska, Z. Ćwiakalski, R. Markiewicz, E. Traple, Prawa autorskie i prawa pokrewne, Komentarz, Warszawa 2011
2. G. Tylec, Ochrona tytułu w prawie polskim, Warszawa 2001
3. J. Barańczyk, Ochrona prawna oznaczeń geograficznych, Warszawa 2008